

Vedlegg

VEDLEGG I LISTE OMHANDLET I ARTIKKEL 38 I TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE

(1)	(2)
Posisjon i Brussel-nomenklaturen	Vareslag
Kapittel 1	Levende dyr
Kapittel 2	Kjøtt og spiselig slakteavfall
Kapittel 3	Fisk, krepsdyr og bløtdyr
Kapittel 4	Melk og melkeprodukter; fugleegg; naturlig honning
Kapittel 5	
05.04	Tarmer, blærer og mager av andre dyr enn fisk, hele eller i stykker
05.15	Animalske produkter ikke nevnt eller innbefattet annet sted; døde dyr av de slag som hører inn under kapittel 1 eller 3, uegnet til konsum
Kapittel 6	Levende trær og andre planter; løker, røtter og liknende avskårne blomster og blad til prydd
Kapittel 7	Grønnsaker, røtter og knoller, spiselige
Kapittel 8	Spiselige frukter og nøtter; skall av sitrusfrukter og meloner
Kapittel 9	Kaffe, te og krydderier, unntatt maté (posisjon 09.03)
Kapittel 10	Korn
Kapittel 11	Mølleprodukter; malt; stivelse; gluten; inulin
Kapittel 12	Oljeholdige frø og frukter; forskjellige andre frø og frukter; planter til industriell eller medisinsk bruk; halm og fôrplanter
Kapittel 13	
ex 13.03	Pektin
Kapittel 15	
15.01	Smult og annet presset eller smeltet svinefett; fett av fjørfe, presset eller smeltet
15.02	Fett (herunder talg) av storfe, sauer eller geiter, rått eller smeltet, herunder «premier jus»
15.03	Solarstearin og oleostearin (presstalg) oleomargarin og talgolje, ikke emulgert, oppblandet eller på annen måte bearbeidet
15.04	Fett og oljer, også raffinerte, av fisk eller sjøpattedyr
15.07	Vegetabiliske fete oljer, flytende eller faste, rå, rensede eller raffinerte
15.12	Animalske og vegetabiliske oljer og fettstoffer, hydrogenerte, også raffinerte, men ikke videre bearbeidet
15.13	Margarin, kunstsmult og annet tilberedt spise fett
15.17	Reststoffer etter behandling av fettstoffer eller animalsk og vegetabilisk voks
Kapittel 16	Varer av kjøtt, flekk, fisk, krepsdyr eller bløtdyr

Kapittel 17	
17.01	Bete- og rørsukker i fast form
17.02	Annet sukker; sirup og annet flytende eller oppløst sukker; kunsthonning, også blandet med naturlig honning; karamell
17.03	Melasse, også avfarget
17.05(*)	Sukker (også flytende eller oppløst), sirup og melasse som er tilsatt smaks- eller fargestoffer (unntatt fruktsafter tilsatt sukker, uansett mengde)
Kapittel 18	
18.01	Kakaobønner, hele eller knuste, også brente
18.02	Kakaoskall og kakaoavfall
Kapittel 20	
Kapittel 22	
22.04	Druesaft, gjærende eller hvis gjæring er avbrutt på annen måte enn ved tilsetning av alkohol
22.05	Vin av friske druer, herunder druesaft tilsatt alkohol
22.07	Andre gjærede drikkevarer (for eksempel eplesider, pæresider og mjød)
22.08(*)	Etylalkohol, udenaturert eller denaturert, uansett styrke,
22.09(*)	framstilt av landbruksvarer som er oppført i vedlegg I, unntatt brennevin, likør og andre alkoholholdige preparater («konsentrerte ekstrakter») til framstilling av drikkevarer
22.10(*)	Eddik og eddikerstatninger
Kapittel 23	
Kapittel 24	
24.01	Tobakk, ubearbeidet, avfall av tobakk
Kapittel 45	
45.01	Naturlig kork, ubearbeidet, knust, granulert eller malt; korkavfall
Kapittel 54	
54.01	Lin, ubearbeidet eller bearbeidet, men ikke spunnet; stry og avfall (herunder opprevne filler) av lin
Kapittel 57	
57.01	Hamp (<i>Cannabis sativa</i>), ubearbeidet eller bearbeidet, men ikke spunnet; stry og avfall av hamp (herunder opprevne filler og tau)

(*) Tilføyd ved artikkel 1 i Rådet for Det europeiske økonomiske fellesskaps forordning nr. 7a av 18. desember 1959 (EFT nr. 7 av 30.1.1961, s. 71/61).

VEDLEGG II
OVERSJØISKE LAND OG TERRITORIER DER BESTEMMELSENE I FJERDE DEL AV
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE FÅR ANVENDELSE

- Grønland
- Ny Caledonia og tilhørende områder
- Fransk Polynesia
- De franske besittelser i de sørlige og antarktiske områder
- Wallis og Futuna
- Mayotte
- Saint Pierre og Miquelon
- Aruba
- De nederlandske Antillene
 - Bonaire
 - Curaçao
 - Saba
 - Sint Eustatius
 - Sint Maarten
- Anguilla
- Cayman-øyene
- Falklandsøyene
- Sør-Georgia og Sør-Sandwichøyene
- Montserrat
- Pitcairn
- Saint Helena og tilhørende besittelser
- Britisk territorium i Antarktis
- Britisk territorium i Det indiske hav
- Turks- og Caicosøyene
- De britiske jomfruøyer
- Bermuda

Erklæringer som er vedlegg til sluttakten fra regjeringskonferansen som vedtok Lisboa-traktaten

undertegnet 13. desember 2007

A. ERKLÆRINGER OM BESTEMMELSER I TRAKTATENE

1. Erklæring om Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter

Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter, som er rettslig bindende, bekrefter de grunnleggende rettigheter slik de er sikret i Den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, og slik de følger av de forfatningsmessige tradisjoner som er felles for medlemsstatene.

Pakten utvider ikke unionsrettens virkeområde ut over Unionens myndighet, oppretter ikke ny myndighet eller nye oppgaver for Unionen, og endrer ikke den myndighet og de oppgaver som er nedfelt i traktatene.

2. Erklæring til artikkel 6 nr. 2 i traktaten om Den europeiske union

Konferansen er enig om at Unionens tiltrædelse til Den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter skal tilrettelegges på en slik måte at unionsrettens særtrekk bevares. I denne forbindelse merker konferansen seg at det pågår en regelmessig dialog mellom Den europeiske unions domstol og Den europeiske menneskerettighetsdomstol; denne dialogen kan bli styrket når Unionen tiltrer konvensjonen.

3. Erklæring til artikkel 8 i traktaten om Den europeiske union

Unionen vil ta hensyn til den særlige situasjonen for land med liten geografisk utstrekning som den har særegne naboskapsforbindelser med.

4. Erklæring om Europaparlamentets sammensetning

Tilleggssetet i Europaparlamentet vil bli tildelt Italia.

5. Erklæring om Det europeiske råds politiske tilslutning til utkastet til beslutning om Europaparlamentets sammensetning

Det europeiske råd vil gi sin politiske tilslutning til det reviderte utkastet til beslutning om Europaparlamentets sammensetning for valgperioden 2009-2014 på grunnlag av Europaparlamentets forslag.

6. Erklæring om artikkel 15 nr. 5 og 6, artikkel 17 nr. 6 og 7 og artikkel 18 i traktaten om Den europeiske union

Ved valget av de personer som skal bekle vervene som Det europeiske råds president, Kommisjonens president og Unionens høyrepresentant for utenrikssaker og sikkerhetspolitikk, skal det tas behørig hensyn til nødvendigheten av å respektere det geografiske og demografiske mangfoldet i Unionen og dens medlemsstater.

7. Erklæring om artikkel 16 nr. 4 i traktaten om Den europeiske union og artikkel 238 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen erklærer at beslutningen om gjennomføringen av artikkel 16 nr. 4 i traktaten om Den europeiske union og artikkel 238 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte vil

bli vedtatt av Rådet på det tidspunkt Lisboa-traktaten undertegnes, og vil tre i kraft på det tidspunkt traktaten trer i kraft. Utkastet til beslutning lyder som følger:

Utkast til Rådets beslutning

om gjennomføringen av artikkel 16 nr. 4 i traktaten om Den europeiske union og artikkel 238 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte dels i tiden fra 1. november 2014 til 31. mars 2017 og dels fra 1. april 2017

RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Det bør vedtas bestemmelser som muliggjør en smidig overgang fra systemet med beslutningstaking med kvalifisert flertall i Rådet – som fastsatt i artikkel 3 nr. 3 i protokollen om overgangsbestemmelser, som fortsatt vil få anvendelse til 31. oktober 2014 – til avstemningssystemet omhandlet i artikkel 16 nr. 4 i traktaten om Den europeiske union og artikkel 238 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, som får anvendelse fra 1. november 2014, herunder særskilte bestemmelser fastsatt i artikkel 3 nr. 2 i nevnte protokoll for en overgangsperiode til 31. mars 2017.
- 2) Det minnes om at det er Rådets praksis å gjøre alt for å styrke den demokratiske legitimiteten ved beslutninger som tas med kvalifisert flertall —

VEDTATT FØLGENDE BESLUTNING:

Første avsnitt

Bestemmelser som skal anvendes i tiden fra 1. november 2014 til 31. mars 2017

Artikkel 1

Fra 1. november 2014 til 31. mars 2017 gjelder det at dersom medlemmer av Rådet som representerer

- a) minst tre firedeler av befolkningen eller
- b) minst tre firedeler av antall medlemsstater,

som er nødvendig for å utgjøre et blokkerende mindretall ved anvendelsen av artikkel 16 nr. 4 første ledd i traktaten om Den europeiske union eller artikkel 238 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, gir uttrykk for at de motsetter seg at Rådet vedtar en rettsakt med kvalifisert flertall, skal Rådet drøfte saken.

Artikkel 2

Rådet skal i løpet av disse drøftingene gjøre alt det kan for innen rimelig tid og uten at det berører obligatoriske frister som er fastsatt i unionsretten, å finne en tilfredsstillende løsning for å imøtekomme innvendinger fra de medlemmer av Rådet som er omhandlet i artikkel 1.

Artikkel 3

For dette formål skal Rådets formann med bistand fra Kommisjonen og i samsvar med Rådets forretningsorden ta de nødvendige initiativer for å skape et bredere grunnlag for enighet i Rådet. Medlemmene av Rådet skal bistå formannen i dette.

Annet avsnitt

Bestemmelser som skal anvendes fra 1. april 2017

Artikkel 4

Fra 1. april 2017 gjelder det at dersom medlemmer av Rådet som representerer

- a) minst 55 % av befolkningen eller
- b) minst 55 % av antall medlemsstater,

som er nødvendig for å utgjøre et blokkerende mindretall ved anvendelsen av artikkel 16 nr. 4 første ledd i traktaten om Den europeiske union eller artikkel 238 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, gir uttrykk for at de motsetter seg at Rådet vedtar en rettsakt med kvalifisert flertall, skal Rådet drøfte saken.

Artikkel 5

Rådet skal i løpet av disse drøftingene gjøre alt det kan for innen rimelig tid og uten at det berører obligatoriske frister som er fastsatt i unionsretten, å finne en tilfredsstillende løsning for å imøtekomme innvendinger fra de medlemmer av Rådet som er omhandlet i artikkel 4.

Artikkel 6

For dette formål skal Rådets formann med bistand fra Kommisjonen og i samsvar med Rådets forretningsorden ta de nødvendige initiativer for å skape et bredere grunnlag for enighet i Rådet. Medlemmene av Rådet skal bistå formannen i dette.

Tredje avsnitt Ikrafttredelse

Artikkel 7

Denne beslutning trer i kraft den dag Lisboa-traktaten trer i kraft.

8. Erklæring om praktiske tiltak som skal treffes ved Lisboa-traktatens ikrafttredelse med hensyn til presidentskapet i Det europeiske råd og formannskapet i Rådet for utenrikssaker

Dersom Lisboa-traktaten trer i kraft senere enn 1. januar 2009, anmoder konferansen på den ene side vedkommende myndigheter i den medlemsstat som har det halvårige formannskapet i Rådet på det tidspunkt, og på den annen side den som er valgt som Det europeiske råds president, og den som er oppnevnt som Unionens høyrepresentant for utenrikssaker og sikkerhetspolitikk, om i samråd med formannskapet for det etterfølgende halvår å treffe de nødvendige konkrete tiltak som muliggjør en effektiv overføring av de materielle og organisatoriske sidene ved presidentskapet i Det europeiske råd og formannskapet i Rådet for utenrikssaker.

9. Erklæring til artikkel 16 nr. 9 i traktaten om Den europeiske union om Det europeiske råds beslutning om utøvelsen av formannskapet i Rådet

Konferansen erklærer at Rådet etter at Lisboa-traktaten er undertegnet, straks bør begynne å forberede beslutningen om å fastsette framgangsmåten for gjennomføring av beslutningen om utøvelsen av formannskapet i Rådet, og det bør gi sin politiske tilslutning innen seks måneder. Et utkast til beslutning i Det europeiske råd, som vil bli vedtatt den dag traktaten trer i kraft, lyder som følger:

Utkast til Det europeiske råds beslutning om utøvelsen av formannskapet i Rådet

Artikkel 1

1. Formannskapet i Rådet skal, unntatt i sammensetningen Rådet for utenrikssaker, ivaretas av på forhånd sammensatte grupper på tre medlemsstater i en periode på 18 måneder. Gruppene skal settes sammen på grunnlag av likeverdig rotasjon mellom medlemsstatene, idet det tas hensyn til deres uensartethet og den geografiske balansen i Unionen.
2. Hvert medlem av gruppen skal etter tur ivareta formannskapet i alle rådssammensetninger i en periode på seks måneder, unntatt i sammensetningen Rådet for utenrikssaker. De andre medlemmene av gruppen skal bistå formannskapet på alle dets ansvarsområder på grunnlag av et felles program. Medlemmene av gruppen kan avtale alternative ordninger seg imellom.

Artikkel 2

Komiteen av faste representanter for medlemsstatenes regjeringer skal ledes av en representant for den medlemsstat som leder Rådet for alminnelige saker.

Formannskapet i Den utenriks- og sikkerhetspolitiske komité skal ivaretas av en representant for Unionens høyrepresentant for utenrikssaker og sikkerhetspolitikk.

Formannskapet i de organer som forbereder arbeidet i de ulike rådssammensetninger, skal, unntatt i sammensetningen Rådet for utenrikssaker, ivaretas av det medlem av gruppen som ivaretar formannskapet i vedkommende sammensetning, med mindre noe annet bestemmes i samsvar med artikkel 4.

Artikkel 3

Rådet for alminnelige saker skal sikre sammenheng og kontinuitet i arbeidet i de ulike rådssammensetninger innenfor rammen av flerårige programmer i samarbeid med Kommisjonen. De medlemsstater som ivaretar formannskapet, skal treffe alle nødvendige tiltak med sikte på tilretteleggingen og en smidig utførelse av Rådets arbeid, med bistand fra Rådssekretariatet.

Artikkel 4

Rådet skal vedta en beslutning som fastsetter gjennomføringstiltakene for denne beslutning.

10. Erklæring til artikkel 17 i traktaten om Den europeiske union

Konferansen mener at Kommisjonen, når den ikke lenger omfatter statsborgere fra alle medlemsstater, bør vie særlig oppmerksomhet til behovet for å sikre full åpenhet i

forbindelsene med alle medlemsstater. Kommisjonen bør derfor ha nær kontakt med alle medlemsstater uavhengig av om de har en statsborger som medlem av Kommisjonen, og bør i denne sammenheng vie særlig oppmerksomhet til behovet for å utveksle opplysninger og rådføre seg med alle medlemsstater.

Konferansen mener dessuten at Kommisjonen bør treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at det fullt ut tas hensyn til de politiske, sosiale og økonomiske forhold i alle medlemsstater, herunder dem som ikke har en statsborger som medlem av Kommisjonen. Tiltakene bør blant annet sikre at det tas hensyn til disse medlemsstatenes stilling gjennom egnet organisatorisk tilrettelegging.

11. Erklæring om artikkel 17 nr. 6 og 7 i traktaten om Den europeiske union

Konferansen mener at Europaparlamentet og Det europeiske råd i samsvar med bestemmelsene i traktatene har felles ansvar for at prosessen som fører til valget av Europakommisjonens president, gjennomføres på en smidig måte. Forut for beslutningen i Det europeiske råd vil derfor representanter for Europaparlamentet og Det europeiske råd holde de nødvendige samråd innenfor den ramme som anses best egnet. I samsvar med artikkel 17 nr. 7 første ledd vil disse samrådene rettes mot kvalifikasjonene hos kandidatene til vervet som Kommisjonens president, idet de tar hensyn til utfallet av valget til Europaparlamentet. Tilretteleggingen av slike samråd kan bestemmes i god tid gjennom felles avtale mellom Europaparlamentet og Det europeiske råd.

12. Erklæring til artikkel 18 i traktaten om Den europeiske union

1. Konferansen erklærer at egnet kontakt med Europaparlamentet vil bli opprettet under det forberedende arbeidet før oppnevningen av Unionens høyrepresentant for utenrikssaker og sikkerhetspolitikk, som i samsvar med artikkel 18 i traktaten om Den europeiske union og artikkel 5 i protokollen om overgangsbestemmelser skal finne sted den dag Lisboa-traktaten trer i kraft, og vedkommendes funksjonstid vil være fra samme dag til funksjonstiden utløper for den Kommisjon som er i tjeneste nevnte dag.

2. Konferansen minner videre om at den høyrepresentant for utenrikssaker og sikkerhetspolitikk som begynner sin funksjonstid i november 2009, samtidig med den neste Kommisjon og for samme funksjonstid som den vil bli oppnevnt i samsvar med bestemmelsene i artikkel 17 og 18 i traktaten om Den europeiske union.

13. Erklæring om den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk

Konferansen understreker at bestemmelsene i traktaten om Den europeiske union om den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk, herunder om opprettelsen av stillingen som Unionens høyrepresentant for utenrikssaker og sikkerhetspolitikk samt om opprettelsen av en tjeneste for utenriksforbindelser, ikke berører medlemsstatenes nåværende ansvar med hensyn til utformingen og gjennomføringen av deres utenrikspolitikk eller deres nasjonale representasjon i tredjestater og i internasjonale organisasjoner.

Konferansen minner også om at de bestemmelser som styrer den felles sikkerhets- og forsvarspolitikk, ikke berører sikkerhets- og forsvarspolitikkenes særlige utforming i medlemsstatene.

Den understreker at Den europeiske union og dens medlemsstater fortsatt vil være bundet av bestemmelsene i De forente nasjoners pakt, og særlig av Sikkerhetsrådets og dets medlemmers primære ansvar for å opprettholde internasjonal fred og sikkerhet.

14. Erklæring om den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk

I tillegg til de særlige regler og framgangsmåter nevnt i artikkel 24 nr. 1 i traktaten om Den europeiske union understreker konferansen at bestemmelsene om den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk, herunder om Unionens høyrepresentant for utenrikssaker og sikkerhetspolitikk samt om tjenesten for utenriksforbindelser, ikke vil berøre den enkelte medlemsstats nåværende rettsgrunnlag, ansvar og myndighet i forbindelse med utformingen og gjennomføringen av dens utenrikspolitikk, dens nasjonale diplomatiske tjeneste, forbindelser med tredjestater og deltakelse i internasjonale organisasjoner, herunder en medlemsstats medlemskap i De forente nasjoners sikkerhetsråd.

Konferansen merker seg videre at bestemmelsene om den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk verken gir Kommisjonen nye fullmakter til å ta initiativ til beslutninger eller gir Europaparlamentet en større rolle.

Konferansen minner også om at de bestemmelser som styrer den felles sikkerhets- og forsvarspolitikk, ikke berører sikkerhets- og forsvarspolitikkenes særlige utforming i medlemsstatene.

15. Erklæring om artikkel 27 i traktaten om Den europeiske union

Konferansen erklærer at så snart Lisboa-traktaten er undertegnet, bør Rådets generalsekretær, Høyrepresentanten for den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk, Kommisjonen og medlemsstatene innlede det forberedende arbeidet med den europeiske tjenesten for utenriksforbindelser.

16. Erklæring om artikkel 55 nr. 2 i traktaten om Den europeiske union

Konferansen anser at muligheten til å utarbeide oversettelser av traktatene til språkene nevnt i artikkel 55 nr. 2 bidrar til å nå målet om å respektere Unionens rike kulturelle og språklige mangfold i henhold til artikkel 3 nr. 3 fjerde ledd. I den forbindelse bekrefter konferansen at Unionen er opptatt av det kulturelle mangfoldet i Europa og at den vil fortsette å vie disse og andre språk særlig oppmerksomhet.

Konferansen anbefaler at de medlemsstater som ønsker å benytte seg av muligheten omhandlet i artikkel 55 nr. 2, innen seks måneder fra den dag Lisboa-traktaten undertegnes, underretter Rådet om hvilket eller hvilke språk traktatene vil bli oversatt til.

17. Erklæring om forrang

Konferansen minner om at traktatene og den rett Unionen vedtar på grunnlag av traktatene, i samsvar med fast rettspraksis ved Den europeiske unions domstol har forrang framfor medlemsstatenes lovgivning på de vilkår som er fastlagt i nevnte rettspraksis.

Konferansen har også besluttet å knytte uttalelsen fra Rådets juridiske avdeling om fellesskapsrettens forrang, slik den lyder i dokument 11197/07 (JUR 260), som vedlegg til denne sluttakt:

«Uttalelse fra Rådets juridiske avdeling
av 22. juni 2007

Det følger av Domstolens rettspraksis at fellesskapsrettens forrang er et grunnleggende prinsipp i fellesskapsretten. Ifølge Domstolen er dette prinsipp en iboende del av Det europeiske fellesskaps særtrekk. Da det første gang ble avsagt dom på grunnlag av denne faste rettspraksis (Costa/ENEL, 15. juli 1964, sak 6/64⁽¹⁾), var forrang ikke nevnt i traktaten. Det er fortsatt tilfelle i dag. At prinsippet om forrang ikke inntas i den framtidige traktaten, skal ikke på noen måte endre det gjeldende prinsipp og gjeldende rettspraksis ved Domstolen.

(1) Av dette følger (...) at den rett som utgår fra traktaten, som er en selvstendig rettskilde, på grunn av sin særlige og selvstendige art ikke kan tilsidesettes av noen form for internrettslige bestemmelser uten å miste sin egenart som fellesskapsrett og uten at det reises tvil om rettsgrunnlaget for selve Fellesskapet.»

18. Erklæring om avgrensning av myndighet

Konferansen understreker at i samsvar med ordningen med delt myndighet mellom Unionen og medlemsstatene, som er fastsatt i traktaten om Den europeiske union og traktaten om Den europeiske unions virkemåte, forblir myndighet som ikke er tillagt Unionen, hos medlemsstatene.

Når traktatene tildeler Unionen en myndighet som den deler med medlemsstatene på et bestemt område, skal medlemsstatene utøve sin myndighet i det omfang Unionen ikke har utøvd sin myndighet, eller har vedtatt ikke lenger å utøve sin myndighet. Sistnevnte situasjon kan oppstå når de relevante unionsinstitusjoner beslutter å oppheve en regelverksakt, særlig for å sikre at nærhets- og forholdsmessighetsprinsippene til enhver tid overholdes. Rådet kan på initiativ fra ett eller flere av sine medlemmer (representanter for medlemsstatene) og i samsvar med artikkel 241 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte anmode Kommisjonen om å framlegge forslag om å oppheve en regelverksakt. Konferansen uttrykker tilfredshet med Kommisjonens erklæring om at den vil vie slike anmodninger særlig oppmerksomhet.

Representantene for medlemsstatenes regjeringer, forsamlet til en regjeringskonferanse, kan i samsvar med den ordinære endringsbehandlingen etter artikkel 48 nr. 2-5 i traktaten om Den europeiske union beslutte å endre traktatene som er Unionens grunnlag, herunder for å øke eller redusere den myndighet som er tillagt Unionen i traktatene.

19. Erklæring om artikkel 8 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen er enig om at Unionen i sin alminnelige innsats for å fjerne ulikheter mellom kvinner og menn, på sine ulike politikkområder vil gå inn for å bekjempe alle former for vold i hjemmet. Medlemsstatene bør treffe alle nødvendige tiltak for å hindre og straffe slike kriminelle handlinger og støtte og beskytte ofrene.

20. Erklæring om artikkel 16 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen erklærer at når regler om vern av personopplysninger som skal vedtas på grunnlag av artikkel 16, kan få direkte følger for den nasjonale sikkerhet, må det tas behørig hensyn til sakens særlige art. Den minner om at gjeldende regelverk (se særlig direktiv 95/46/EF) omfatter særskilte unntak i denne forbindelse.

21. Erklæring om vern av personopplysninger på områdene strafferettslig samarbeid og politisamarbeid

Konferansen er klar over at det kan bli nødvendig med særskilte regler om vern av personopplysninger og fri utveksling av slike opplysninger på områdene strafferettslig samarbeid og politisamarbeid på grunnlag av artikkel 16 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, som følge av disse områdenes særlige art.

22. Erklæring om artikkel 48 og 79 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen anser at dersom et utkast til regelverksakt på grunnlag av artikkel 79 nr. 2 ville berøre viktige sider ved en medlemsstats trygdeordning, herunder dens virkeområde, kostnader eller finansieringsstruktur, eller ville berøre den finansielle balansen i ordningen som omhandlet i artikkel 48 annet ledd, skal det tas behørig hensyn til vedkommende medlemsstats interesser.

23. Erklæring om artikkel 48 annet ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen minner om at Det europeiske råd i dette tilfelle treffer avgjørelse ved enighet i samsvar med artikkel 15 nr. 4 i traktaten om Den europeiske union.

24. Erklæring om Den europeiske unions status som juridisk person

Konferansen bekrefter at det faktum at Den europeiske union har status som juridisk person, ikke på noen måte gir Unionen myndighet til å lage regelverk eller handle ut over den myndighet medlemsstatene har tillagt den i traktatene.

25. Erklæring om artikkel 75 og 215 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen minner om at respekten for de grunnleggende rettigheter og friheter særlig innebærer at behørig oppmerksomhet vies til beskyttelse og oppfyllelse av retten til en rettfærdig rettergang for de berørte personer eller enheter. For dette formål og for å sikre en grundig rettslig gjennomgåelse av beslutninger som pålegger personer eller enheter restriktive tiltak, må slike beslutninger være basert på klare og tydelige kriterier. Disse kriteriene bør tilpasses til det enkelte restriktive tiltaks særlige kjennetegn.

26. Erklæring om en medlemsstats ikke-deltakelse i et tiltak hjemlet i tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen erklærer at dersom en medlemsstat velger å ikke delta i et tiltak hjemlet i tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, vil Rådet inngående drøfte de mulige følger og virkninger av at medlemsstaten ikke deltar i tiltaket.

Enhver medlemsstat kan dessuten be Kommisjonen undersøke situasjonen på grunnlag av artikkel 116 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

De foregående ledd berører ikke en medlemsstats rett til å framlegge saken for Det europeiske råd.

27. Erklæring om artikkel 85 nr. 1 annet ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen anser at forordningene omhandlet i artikkel 85 nr. 1 annet ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte bør ta hensyn til nasjonal lovgivning og praksis i forbindelse med iverksettingen av etterforskning i straffesaker.

28. Erklæring om artikkel 98 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen merker seg at bestemmelsene i artikkel 98 skal anvendes i samsvar med gjeldende praksis. Ordene «tiltak truffet i Forbundsrepublikken Tyskland, så langt disse er nødvendige for å oppveie de økonomiske ulemper som Tysklands deling har voldt innen økonomien i visse av Forbundsrepublikkens områder som er berørt av denne deling» skal fortolkes i samsvar med gjeldende domspraksis ved Den europeiske unions domstol.

29. Erklæring om artikkel 107 nr. 2 bokstav c) i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen merker seg at artikkel 107 nr. 2 bokstav c) skal fortolkes i samsvar med gjeldende rettspraksis ved Den europeiske unions domstol med hensyn til bestemmelsenes anvendelse på støtte som gis til visse områder av Forbundsrepublikken Tyskland som er berørt av Tysklands tidligere deling.

30. Erklæring om artikkel 126 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Med hensyn til artikkel 126 bekrefter konferansen at en økning av vekstpotensialet og sikring av sunne offentlige finanser er de to grunnpilarene i Unionens og medlemsstatenes økonomiske politikk og finanspolitikk. Stabilitets- og vekstpakten er et viktig verktøy for å nå disse målene.

Konferansen bekrefter sin forpliktelse med hensyn til bestemmelsene om stabilitets- og vekstpakten som ramme for samordningen av medlemsstatenes budsjettpolitikk.

Konferansen bekrefter at et regelbasert system er den beste garanti for at forpliktelsene håndheves, og for at alle medlemsstater behandles likt.

I denne sammenheng bekrefter konferansen også sine forpliktelser med hensyn til målene for Lisboa-strategien: skaping av arbeidsplasser, strukturreformer og sosial utjevning.

Unionen har til hensikt å oppnå balansert økonomisk vekst og prisstabilitet. Den økonomiske politikk og budsjettpolitikken må derfor fastsette de rette prioriteringer med sikte på å oppnå økonomiske reformer, nyskaping, konkurranseevne og styrking av private investeringer og forbruk i faser med svak økonomisk vekst. Dette bør gjenspeiles i tendensene i budsjettvedtak på nasjonalt plan og unionsplan, særlig gjennom omstrukturering av offentlige inntekter og utgifter idet budsjett disiplinen overholdes i samsvar med traktatene og stabilitets- og vekstpakten.

De budsjettmessige og økonomiske utfordringer som medlemsstatene står overfor, understreker viktigheten av en sunn budsjettpolitikk gjennom hele den økonomiske syklusen.

Konferansen er enig om at medlemsstatene bør bruke perioder med økonomisk oppsving aktivt til å styrke sine offentlige finanser og forbedre sin budsjettsituasjon. Målet er gradvis å oppnå et

budsjettoverskudd i oppgangstider, noe som skaper det nødvendige spillerom i økonomiske nedgangstider, og dermed bidrar til langsiktig bærekraftig utvikling i de offentlige finanser.

Medlemsstatene ser fram til eventuelle forslag fra Kommisjonen samt ytterligere bidrag fra medlemsstatene med hensyn til en styrking og avklaring av gjennomføringen av stabilitets- og vekstpakten. Medlemsstatene vil treffe alle nødvendige tiltak for å øke vekstpotensialet i sin økonomi. Bedret samordning av den økonomiske politikk kunne bidra til at dette målet nås. Denne erklæring foregriper ikke den framtidige debatten om stabilitets- og vekstpakten.

31. Erklæring om artikkel 156 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen bekrefter at de politikkområder som beskrives i artikkel 156, hovedsakelig hører under medlemsstatenes myndighetsområde. Tiltak for å oppmuntre og fremme samordning som skal treffes på unionsplan i samsvar med denne artikkel, skal være av utfyllende art. De skal tjene til å styrke samarbeidet mellom medlemsstatene og ikke til å harmonisere nasjonale systemer. De garantier og den praksis som finnes i hver medlemsstat med hensyn til det ansvar partene i arbeidslivet har, berøres ikke av dette.

Denne erklæring berører ikke de traktatbestemmelser som tildeler Unionen myndighet, herunder i saker som gjelder det sosiale område.

32. Erklæring om artikkel 168 nr. 4 bokstav c) i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen erklærer at de tiltak som vedtas i henhold til artikkel 168 nr. 4 bokstav c), må ivareta sikkerhetshensyn og sikte mot å sette høye kvalitets- og sikkerhetsstandarder når nasjonale standarder som påvirker det indre marked, ellers ville hindre oppnåelsen av et høyt nivå for vern av menneskers helse.

33. Erklæring om artikkel 174 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen anser at henvisningen i artikkel 174 til øyområder kan omfatte øystater i sin helhet, forutsatt at de nødvendige kriterier er oppfylt.

34. Erklæring om artikkel 179 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen er enig om at Unionen i sine tiltak på området forskning og teknologisk utvikling skal ta behørig hensyn til medlemsstatenes grunnleggende retningslinjer og valg i sin forskningspolitikk.

35. Erklæring om artikkel 194 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen mener at artikkel 194 ikke berører medlemsstatenes rett til å treffe de nødvendige tiltak for å sikre sin energiforsyning på de vilkår som er fastsatt i artikkel 347.

36. Erklæring om artikkel 218 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte om medlemsstatenes forhandlinger om og inngåelse av internasjonale avtaler knyttet til området for frihet, sikkerhet og rettferdighet

Konferansen bekrefter at medlemsstatene kan forhandle og inngå avtaler med tredjestater eller internasjonale organisasjoner på de områder som omfattes av tredje del avdeling V kapittel 3-5, forutsatt at avtalene er i samsvar med unionsretten.

37. Erklæring om artikkel 222 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Uten at det berører de tiltak Unionen vedtar for å oppfylle sin solidaritetsforpliktelse overfor en medlemsstat som utsettes for et terrorangrep, en naturkatastrofe eller menneskeskapt katastrofe, er ingen av bestemmelsene i artikkel 222 ment å berøre en annen medlemsstats rett til å velge de best egnede midler for å oppfylle sin egen solidaritetsforpliktelse overfor vedkommende medlemsstat.

38. Erklæring om artikkel 252 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte om antall generaladvokater ved Domstolen

Konferansen erklærer at dersom Domstolen i samsvar med artikkel 252 første ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte anmoder om at antall generaladvokater økes med tre (til elleve i stedet for åtte), vil Rådet ved enstemmighet godkjenne en slik økning.

I så fall er Konferansen enig om at Polen vil ha en fast generaladvokat og ikke lenger delta i rotasjonsordningen, slik tilfellet allerede er for Tyskland, Frankrike, Italia, Spania og Det forente kongerike, og at den bestående rotasjonsordningen vil omfatte fem generaladvokater i stedet for tre.

39. Erklæring om artikkel 290 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen tar til etterretning at Kommisjonen i samsvar med sin faste praksis har til hensikt å fortsette å rådspørre sakkyndige som utpekes av medlemsstatene, når den utarbeider utkast til delegerte rettsakter på området finansielle tjenester.

40. Erklæring om artikkel 329 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen erklærer at medlemsstatene når de anmoder om å opprette styrket samarbeid, kan angi om de allerede på det tidspunkt har til hensikt å anvende artikkel 333 om utvidet bruk av kvalifisert flertall, eller å anvende den ordinære regelverksprosessen.

41. Erklæring om artikkel 352 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen erklærer at henvisningen i artikkel 352 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte til Unionens mål, viser til målene slik de er fastsatt i artikkel 3 nr. 2 og 3 i traktaten om Den europeiske union, og til målene i artikkel 3 nr. 5 i traktaten med hensyn til opptreden utad i henhold til femte del i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. Det er derfor utelukket at et tiltak på grunnlag av artikkel 352 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte kan forfølge bare mål fastsatt i artikkel 3 nr. 1 i traktaten om Den europeiske union. I denne sammenheng merker Konferansen seg at i samsvar med artikkel 31 nr. 1 i traktaten om Den europeiske union kan regelverksakter ikke vedtas på området for den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk.

42. Erklæring om artikkel 352 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Konferansen understreker at i samsvar med fast rettspraksis ved Domstolen kan artikkel 352 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, som er en integrerende del av et institusjonelt system som bygger på prinsippet om myndighetstildeling, ikke tjene som hjemmel for å utvide virkeområdet for Unionens myndighet ut over den allmenne rammen som består av traktatenes bestemmelser som helhet, særlig av dem som fastsetter Unionens oppgaver og virksomhet. Denne artikkel kan under ingen omstendighet anvendes som hjemmel for å vedta

bestemmelser som i realiteten ville innebære en endring i traktatene uten å følge den framgangsmåten de fastsetter for det.

43. Erklæring om artikkel 355 nr. 6 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

De høye traktatparter er enige om at Det europeiske råd i henhold til artikkel 355 nr. 6 vil vedta en beslutning som fører til endring av Mayottes status overfor Unionen, slik at dette området blir en mest avsidesliggende region i henhold til artikkel 355 nr. 1 og artikkel 349, når franske myndigheter meddeler Det europeiske råd og Kommisjonen at den nåværende utvikling med hensyn til øyas interne status tillater det.

B. ERKLÆRINGER OM PROTOKOLLER SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATENE

44. Erklæring om artikkel 5 i protokollen om Schengen-regelverket innlemmet i Den europeiske union

Konferansen merker seg at når en medlemsstat har gitt underretning i henhold til artikkel 5 nr. 2 i protokollen om Schengen-regelverket innlemmet i Den europeiske union om at den ikke ønsker å delta i et forslag eller initiativ, kan underretningen trekkes tilbake på ethvert tidspunkt før tiltaket som bygger på Schengen-regelverket, vedtas.

45. Erklæring om artikkel 5 nr. 2 i protokollen om Schengen-regelverket innlemmet i Den europeiske union

Konferansen erklærer at når Det forente kongerike eller Irland meddeler Rådet at det ikke har til hensikt å delta i et tiltak som bygger på en del av Schengen-regelverket som det deltar i, vil Rådet inngående drøfte de mulige følger av at medlemsstaten ikke deltar i tiltaket. Drøftingen i Rådet bør skje i lys av de opplysninger Kommisjonen har gitt om forholdet mellom forslaget og Schengen-regelverket.

46. Erklæring om artikkel 5 nr. 3 i protokollen om Schengen-regelverket innlemmet i Den europeiske union

Konferansen minner om at dersom Rådet ikke treffer en beslutning etter en første inngående drøfting av saken, kan Kommisjonen framlegge et endret forslag med sikte på en ny inngående behandling i Rådet innen fristen på fire måneder.

47. Erklæring om artikkel 5 nr. 3-5 i protokollen om Schengen-regelverket innlemmet i Den europeiske union

Konferansen merker seg at vilkårene som skal fastsettes i beslutningen omhandlet i artikkel 5 nr. 3, 4 eller 5 i protokollen om Schengen-regelverket innlemmet i Den europeiske union, kan fastsette at den berørte medlemsstat skal bære de eventuelle direkte finansielle byrder som nødvendigvis og uunngåelig følger av at det ikke lenger deltar i hele eller deler av det regelverk som det vises til i en beslutning som vedtas av Rådet i henhold til artikkel 4 i protokollen.

48. Erklæring om protokollen om Danmarks stilling

Konferansen merker seg at Danmark i forbindelse med rettsakter som skal vedtas av Rådet alene eller sammen med Europaparlamentet, og som inneholder både bestemmelser som får anvendelse for Danmark, og bestemmelser som ikke får anvendelse for Danmark ettersom de har et rettsgrunnlag som kommer inn under del I i protokollen om Danmarks stilling, erklærer at det ikke vil bruke sin stemmerett til å hindre at bestemmelser som ikke får anvendelse for Danmark, blir vedtatt.

Videre merker konferansen seg at Danmark på grunnlag av konferansens erklæring til artikkel 222 erklærer at dansk deltakelse i tiltak eller rettsakter i henhold til artikkel 222 vil skje i samsvar med del I og del II i protokollen om Danmarks stilling.

49. Erklæring om Italia

Konferansen merker seg at protokollen om Italia, som i 1957 ble vedlagt traktaten om opprettelse av Det europeiske økonomiske fellesskap, slik den er endret ved vedtakelsen av traktaten om Den europeiske union, fastslo følgende:

«DE HØYE TRAKTATPARTER,

som ønsker å løse visse særlige problemer angående Italia,

er blitt enige om følgende bestemmelser som skal utgjøre et vedlegg til traktaten:

MEDLEMSSTATENE I FELLESKAPET

tar til etterretning den kjensgjerning at den italienske regjering er i ferd med å gjennomføre en tiårsplan for økonomisk utvikling for å rette opp mangelen på likevekt i landets økonomiske struktur, særlig ved kapitalinvesteringer i de mindre utviklede områder i Sør-Italia og på øyene, og ved å skape nye sysselsettingsmuligheter med sikte på å avskaffe arbeidsledigheten,

minner om at prinsippene og målene for den italienske regjeringens plan har vært drøftet og godkjent av de internasjonale samarbeidsorganisasjoner som de er medlemmer av,

erkjenner at det er i deres felles interesse at de mål som er satt i den italienske plan, blir nådd,

er enige om, for å lette den italienske regjeringens gjennomføring av denne oppgaven, å anbefale Fellesskapets institusjoner å ta i bruk alle midler og framgangsmåter som er omhandlet i traktaten, særlig ved å utnytte Den europeiske investeringsbanks og Det europeiske sosialfonds midler på en hensiktsmessig måte,

er av den oppfatning at Fellesskapets institusjoner ved anvendelsen av traktaten må ta hensyn til de byrder som den italienske økonomi må bære i de nærmeste år, og til ønsket om å unngå farlige spenningsforhold, særlig med hensyn til betalingsbalansen eller sysselsettingsnivået, som vil kunne sette i fare anvendelsen av traktaten i Italia,

erkjenner særlig at det ved anvendelsen av artikkel 109 H og 109 I vil være nødvendig å påse at de tiltak som kreves gjennomført av den italienske regjering, sikrer gjennomføringen av dens plan for økonomisk utvikling og for en økning av befolkningens levestandard.»

50. Erklæring om artikkel 10 i protokollen om overgangsbestemmelser

Konferansen oppfordrer Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen til innenfor den myndighet de er tillagt, i egnede tilfeller og så vidt mulig innen fristen på fem år nevnt i artikkel 10 nr. 3 i protokollen om overgangsbestemmelser å bestrebe seg på å vedta rettsakter som endrer eller erstatter rettsaktene nevnt i artikkel 10 nr. 1 i protokollen.

C. ERKLÆRINGER FRA MEDLEMSSTATER

51. Erklæring fra Kongeriket Belgia om nasjonalforsamlingene

Belgia ønsker å gjøre det klart at så vel representantkammeret og senatet i det føderale parlamentet som språkfellesskapenes og regionenes parlamentariske forsamlinger i henhold til dets forfatningsrett handler som deler av det nasjonale parlamentariske system eller kamre i det nasjonale parlamentet i forbindelse med den myndighet som utøves av Unionen.

52. Erklæring fra Kongeriket Belgia, Republikken Bulgaria, Forbundsrepublikken Tyskland, Republikken Hellas, Kongeriket Spania, Den italienske republikk, Republikken Kypros, Republikken Litauen, Storhertugdømmet Luxembourg, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Republikken Østerrike, Republikken Portugal, Romania, Republikken Slovenia og Den slovakiske republikk om Den europeiske unions symboler

Belgia, Bulgaria, Tyskland, Hellas, Spania, Italia, Kypros, Litauen, Luxembourg, Ungarn, Malta, Østerrike, Portugal, Romania, Slovenia og Slovakia erklærer at flagget med en sirkel av tolv gule stjerner på blå bunn, hymnen som bygger på «Ode til gleden» fra Ludwig van Beethovens niende symfoni, mottoet «Forent i mangfold», euroen som Den europeiske unions valuta og Europa-dagen 9. mai for dem fortsatt vil være symboler på borgernes felles tilhørighet til Den europeiske union og deres tilknytning til den.

53. Erklæring fra Den tsjekkiske republikk om Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter

1. Den tsjekkiske republikk minner om at bestemmelsene i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter er rettet til Den europeiske unions institusjoner og organer med behørig hensyn til nærhetsprinsippet og fordelingen av myndighet mellom Den europeiske union og dens medlemsstater slik den bekreftes i erklæringen (nr. 18) om avgrensning av myndighet. Den tsjekkiske republikk understreker at paktens bestemmelser er rettet til medlemsstatene bare når de gjennomfører unionsretten, og ikke når de vedtar og gjennomfører nasjonal rett uavhengig av unionsretten.
2. Den tsjekkiske republikk understreker også at pakten verken utvider unionsrettens virkeområde eller tildeler Unionen noen ny myndighet. Den innskrenker ikke virkeområdet for nasjonal rett og begrenser ikke de nasjonale myndigheters nåværende myndighet på dette område.
3. Den tsjekkiske republikk understreker at i den utstrekning pakten anerkjenner grunnleggende rettigheter og prinsipper slik de følger av de forfatningsmessige tradisjoner som er felles for medlemsstatene, skal disse rettighetene og prinsippene fortolkes i samsvar med disse tradisjonene.
4. Den tsjekkiske republikk understreker dessuten at intet i pakten kan fortolkes slik at den begrenser eller motvirker menneskerettighetene og de grunnleggende friheter slik de på enkeltes virkeområde anerkjennes i unionsretten og de internasjonale avtaler som Unionen eller medlemsstatene er part i, herunder Den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, og i medlemsstatenes forfatning.

54. Erklæring fra Forbundsrepublikken Tyskland, Irland, Republikken Ungarn, Republikken Østerrike og Kongeriket Sverige

Tyskland, Irland, Ungarn, Østerrike og Sverige merker seg at de sentrale bestemmelser i traktaten om opprettelse av Det europeiske atomenergifellesskap ikke er vesentlig endret siden den trådte i kraft, og at det er behov for å ajourføre dem. De støtter derfor ideen om en konferanse med representanter for medlemsstatenes regjeringer, som bør sammenkalles snarest mulig.

55. Erklæring fra Kongeriket Spania og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland

Traktatene får anvendelse for Gibraltar som et europeisk territorium hvis forbindelser med tredjestater ivaretas av en medlemsstat. Dette medfører ingen endringer i de berørte medlemsstaters standpunkter.

56. Erklæring fra Irland til artikkel 3 i protokollen om Det forente Kongerikes og Irlands stilling med hensyn til området for frihet, sikkerhet og rettferdighet

Irland bekrefter sine forpliktelser overfor Unionen som et område for frihet, sikkerhet og rettferdighet med respekt for de grunnleggende rettigheter og de ulike rettssystemer og tradisjoner i medlemsstatene, der borgerne nyter godt av et høyt sikkerhetsnivå.

Irland erklærer seg derfor fast besluttet på å utøve sin rett i henhold til artikkel 3 i protokollen om Det forente kongerikes og Irlands stilling med hensyn til området for frihet, sikkerhet og rettferdighet til i størst mulig utstrekning å delta i vedtakelsen av tiltak i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Irland vil særlig i størst mulig utstrekning delta i tiltak på området politisamarbeid.

Dessuten minner Irland om at det i samsvar med artikkel 8 i protokollen kan meddele Rådet skriftlig at det ikke lenger ønsker å være omfattet av vilkårene i protokollen. Irland har til hensikt å vurdere hvordan disse ordningene fungerer, innen tre år etter Lisboa-traktatens ikrafttredelse.

57. Erklæring fra Den italienske republikk om Europaparlamentets sammensetning

Italia merker seg at i henhold til artikkel 10 og 14 i traktaten om Den europeiske union, skal Europaparlamentet være sammensatt av representanter for unionsborgerne; representasjonen skal være degressivt proporsjonal.

Italia merker seg også at i henhold til artikkel 9 i traktaten om Den europeiske union og artikkel 20 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte er enhver som er statsborger i en medlemsstat, unionsborger.

Italia anser derfor, uten at det berører anvendelsen av beslutningen om valgperioden 2009-2014, at enhver beslutning som vedtas av Det europeiske råd på Europaparlamentets initiativ og med dets samtykke, om fastsettelse av Europaparlamentets sammensetning, må overholde prinsippene fastsatt i artikkel 14 første ledd.

58. Erklæring fra Republikken Latvia, Republikken Ungarn og Republikken Malta om hvordan navnet på den felles valuta skrives i traktatene

Uten at det berører den ensartede skrivemåten for navnet på Den europeiske unions felles valuta slik den framgår av traktatene og framstår på pengesedler og mynter, erklærer Latvia, Ungarn og Malta at skrivemåten for den felles valutas navn, herunder de avledede former som anvendes i den latviske, ungarske og maltesiske versjonen av traktatene, ikke har noen innvirkning på de gjeldende regler for det latviske, ungarske eller maltesiske språk.

59. Erklæring fra Kongeriket Nederland om artikkel 312 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Kongeriket Nederland vil godkjenne en beslutning som nevnt i artikkel 312 nr. 2 annet ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte når en revisjon av beslutningen nevnt i traktatens artikkel 311 tredje ledd har ført til en tilfredsstillende løsning for Nederland på dets altfor negative nettobetalingsposisjon overfor Unionens budsjett.

60. Erklæring fra Kongeriket Nederland om artikkel 355 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Kongeriket Nederland erklærer at et initiativ til en beslutning i henhold til artikkel 355 nr. 6 med sikte på å endre De nederlandske Antillenes og/eller Arubas status overfor Unionen, vil bli framlagt bare på grunnlag av en beslutning vedtatt i samsvar med Statutter for Kongeriket Nederland.

61. Erklæring fra Republikken Polen om Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter

Pakten berører på ingen måte medlemsstatenes rett til å gi lover på området for offentlig moral, familierett eller beskyttelse av menneskets verdighet og respekt for menneskets fysiske og moralske integritet.

62. Erklæring fra Republikken Polen om protokollen om anvendelsen av Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter i Polen og Det forente kongerike

Polen erklærer at i betraktning av tradisjonen fra fagforeningsbevegelsen Solidaritet og dens betydelige bidrag til kampen for sosiale rettigheter og arbeidstakernes rettigheter respekterer det fullt ut sosiale rettigheter og arbeidstakernes rettigheter som fastsatt i unionsretten, og særlig dem som bekreftes i avdeling IV i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter.

63. Erklæring fra Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland om definisjonen av begrepet «statsborgere»

Med hensyn til traktatene og traktaten om opprettelse av Det europeiske atomenergifelleskap, samt alle rettsakter som er avledet fra disse traktatene, eller som fortsatt er i kraft i henhold til disse traktatene, gjentar Det forente kongerike erklæringen som det framla 31. desember 1982 om definisjonen av begrepet «statsborgere», men slik at henvisningen til «statsborgere i britiske protektorater» skal forstås som «statsborgere i de britiske oversjøiske territorier».

64. Erklæring fra Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland om stemmeretten ved valg til Europaparlamentet

Det forente kongerike merker seg at artikkel 14 i traktaten om Den europeiske union og andre bestemmelser i traktatene ikke har til hensikt å endre grunnlaget for stemmeretten ved valg til Europaparlamentet.

65. Erklæring fra Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland til artikkel 75 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Det forente kongerike støtter fullt ut en kraftig innsats med hensyn til å vedta finansielle sanksjoner som har til formål å forebygge og bekjempe terrorisme og beslektet virksomhet. Det forente kongerike erklærer derfor at det har til hensikt å utøve sin rett i henhold til artikkel 3 i protokollen om Det forente kongerikes og Irlands stilling med hensyn til området for frihet, sikkerhet og rettferdighet, til å delta i vedtakelsen av alle forslag framlagt i henhold til artikkel 75 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Traktatspeil (*)

(*) Traktatspeilene nevnt i artikkel 5 i Lisboa-traktaten. Den opprinnelige midtkolonnen, som viste den midlertidige nummereringen som ble brukt i Lisboa-traktaten, er ikke tatt med her.

Traktaten om Den europeiske union

Tidligere nummerering i traktaten om Den europeiske union	Ny nummerering i traktaten om Den europeiske union
AVDELING I: FELLES BESTEMMELSER	AVDELING I: FELLES BESTEMMELSER
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3 (opphevet) ⁽¹⁾	Artikkel 3
	Artikkel 4
	Artikkel 5 ⁽²⁾
Artikkel 4 (opphevet) ⁽³⁾	
Artikkel 5 (opphevet) ⁽⁴⁾	
Artikkel 6	Artikkel 6
Artikkel 7	Artikkel 7
	Artikkel 8
AVDELING II: BESTEMMELSER OM ENDRING AV TRAKTATEN OM OPPRETTELSE AV DET EUROPEISKE ØKONOMISKE FELLESSKAP MED SIKTE PÅ Å OPPRETTE DET EUROPEISKE FELLESSKAP	AVDELING II: BESTEMMELSER OM DEMOKRATISKE PRINSIPPER
Artikkel 8 (opphevet) ⁽⁵⁾	Artikkel 9
	Artikkel 10 ⁽⁶⁾
	Artikkel 11
	Artikkel 12

(1) Erstattet i det vesentlige med artikkel 7 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte («TEUV») og med artikkel 13 nr. 1 og artikkel 21 nr. 3 annet ledd i traktaten om Den europeiske union («TEU»).

(2) Erstatter artikkel 5 i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap («TEF»).

(3) Erstattet i det vesentlige med artikkel 15.

(4) Erstattet i det vesentlige med artikkel 13 nr. 2.

(5) Artikkel 8 i TEU, som var i kraft til Lisboa-traktaten trådte i kraft (heretter kalt «nåværende»), endret TEF. Disse endringene er innlemmet i den senere traktaten, og artikkel 8 oppheves. Nummeret brukes til å sette inn en ny bestemmelse.

(6) Nr. 4 erstatter i det vesentlige første ledd i artikkel 191 i TEF.

AVDELING III — BESTEMMELSER OM ENDRING AV TRAKTATEN OM OPPRETTELSE AV DET EUROPEISKE KULL- OG STÅLFELLESSKAP	AVDELING III: BESTEMMELSER OM INSTITUSJONENE
Artikkel 9 (opphevet) ⁽⁷⁾	Artikkel 13
	Artikkel 14 ⁽⁸⁾
	Artikkel 15 ⁽⁹⁾
	Artikkel 16 ⁽¹⁰⁾
	Artikkel 17 ⁽¹¹⁾
	Artikkel 18
	Artikkel 19 ⁽¹²⁾
AVDELING IV: BESTEMMELSER OM ENDRING AV TRAKTATEN OM OPPRETTELSE AV DET EUROPEISKE ATOMENERGIFELLESSKAP	AVDELING IV: BESTEMMELSER OM STYRKET SAMARBEID
Artikkel 10 (opphevet) ⁽¹³⁾ <i>Artikkel 27a-27e (erstattet)</i> <i>Artikkel 40-40b (erstattet)</i> <i>Artikkel 43-45 (erstattet)</i>	Artikkel 20 ⁽¹⁴⁾
AVDELING V: BESTEMMELSER OM EN FELLES UTENRIKS- OG SIKKERHETSPOLITIKK	AVDELING V — ALMINNELIGE BESTEMMELSER OM UNIONENS

- (7) Nåværende artikkel 9 i TEU endret traktaten om opprettelse av Det europeiske kull- og stålfellesskap. Sistnevnte traktat utløp 23. juli 2002. Artikkel 9 oppheves, og nummeret brukes til å sette inn en annen bestemmelse.
- (8) – Nr. 1 og 2 erstatter i det vesentlige artikkel 189 i TEF.
– Nr. 1-3 erstatter i det vesentlige nr. 1-3 i artikkel 190 i TEF.
– Nr. 1 erstatter i det vesentlige første ledd i artikkel 192 i TEF.
– Nr. 4 erstatter i det vesentlige første ledd i artikkel 197 i TEF.
- (9) Erstatter i det vesentlige artikkel 4.
- (10) – Nr. 1 erstatter i det vesentlige første og annet strekpunkt i artikkel 202 i TEF.
– Nr. 2 og 9 erstatter i det vesentlige artikkel 203 i TEF.
– Nr. 4 og 5 erstatter i det vesentlige nr. 2 og 4 i artikkel 205 i TEF.
- (11) – Nr. 1 erstatter i det vesentlige artikkel 211 i TEF.
– Nr. 3 og 7 erstatter i det vesentlige artikkel 214 i TEF.
– Nr. 6 erstatter i det vesentlige nr. 1, 3 og 4 i artikkel 217 i TEF.
- (12) – Erstatter i det vesentlige artikkel 220 i TEF.
– Første ledd i nr. 2 erstatter i det vesentlige første ledd i artikkel 221 i TEF.
- (13) Nåværende artikkel 10 i TEU endret traktaten om opprettelse av Det europeiske kull- og stålfellesskap. Disse endringene er innlemmet i Lisboa-traktaten. Artikkel 10 oppheves, og nummeret brukes til å sette inn en annen bestemmelse.
- (14) Erstatter også artikkel 11 og 11a i TEF.

	OPPTREDEN UTAD OG SÆRLIGE BESTEMMELSER OM DEN FELLES UTENRIKS- OG SIKKERHETS- POLITIKK
	Kapittel 1 — Alminnelige bestemmelser om Unionens opptreden utad
	Artikkel 21
	Artikkel 22
	Kapittel 2: Særlige bestemmelser om den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk
	Første avsnitt: Felles bestemmelser
	Artikkel 23
Artikkel 11	Artikkel 24
Artikkel 12	Artikkel 25
Artikkel 13	Artikkel 26
	Artikkel 27
Artikkel 14	Artikkel 28
Artikkel 15	Artikkel 29
<i>Artikkel 22 (flyttet)</i>	Artikkel 30
<i>Artikkel 23 (flyttet)</i>	Artikkel 31
Artikkel 16	Artikkel 32
Artikkel 17 (flyttet)	<i>Artikkel 42</i>
Artikkel 18	Artikkel 33
Artikkel 19	Artikkel 34
Artikkel 20	Artikkel 35
Artikkel 21	Artikkel 36
Artikkel 22 (flyttet)	<i>Artikkel 30</i>
Artikkel 23 (flyttet)	<i>Artikkel 31</i>
Artikkel 24	Artikkel 37
Artikkel 25	Artikkel 38
	Artikkel 39
<i>Artikkel 47 (flyttet)</i>	Artikkel 40
Artikkel 26 (opphevet)	
Artikkel 27 (opphevet)	
Artikkel 27a (erstattet) ⁽¹⁵⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 27b (erstattet) ⁽¹⁵⁾	<i>Artikkel 20</i>

⁽¹⁵⁾ Nåværende artikkel 27a-27e om styrket samarbeid erstattes også med artikkel 326-334 i TEUV.

Artikkel 27c (erstattet) ⁽¹⁵⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 27d (erstattet) ⁽¹⁵⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 27e (erstattet) ⁽¹⁵⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 28	Artikkel 41
	Annet avsnitt: Bestemmelser om den felles sikkerhets- og forsvarspolitik
<i>Artikkel 17 (flyttet)</i>	Artikkel 42
	Artikkel 43
	Artikkel 44
	Artikkel 45
	Artikkel 46
AVDELING VI: BESTEMMELSER OM POLITISAMARBEID OG STRAFFERETTSLOG SAMARBEID (opphevet) ⁽¹⁶⁾	
Artikkel 29 (erstattet) ⁽¹⁷⁾	
Artikkel 30 (erstattet) ⁽¹⁸⁾	
Artikkel 31 (erstattet) ⁽¹⁹⁾	
Artikkel 32 (erstattet) ⁽²⁰⁾	
Artikkel 33 (erstattet) ⁽²¹⁾	
Artikkel 34 (opphevet)	
Artikkel 35 (opphevet)	
Artikkel 36 (erstattet) ⁽²²⁾	
Artikkel 37 (opphevet)	
Artikkel 38 (opphevet)	
Artikkel 39 (opphevet)	
Artikkel 40 (erstattet) ⁽²³⁾	<i>Artikkel 20</i>

⁽¹⁶⁾ De nåværende bestemmelser i avdeling VI i TEU om politisamarbeid og strafferettslig samarbeid erstattes med bestemmelsene i kapittel 1, 4 og 5 i avdeling IV (som blir avdeling V) i tredje del i TEUV.

⁽¹⁷⁾ Erstattet med artikkel 67 i TEUV.

⁽¹⁸⁾ Erstattet med artikkel 87 og 88 i TEUV.

⁽¹⁹⁾ Erstattet med artikkel 82, 83 og 85 i TEUV.

⁽²⁰⁾ Erstattet med artikkel 89 i TEUV.

⁽²¹⁾ Erstattet med artikkel 72 i TEUV.

⁽²²⁾ Erstattet med artikkel 71 i TEUV.

⁽²³⁾ Nåværende artikkel 4-40 B i TEU om styrket samarbeid erstattes også med artikkel 326-334 i TEUV.

Artikkel 40 A (erstattet) ⁽²³⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 40 B (erstattet) ⁽²³⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 41 (opphevet)	
Artikkel 42 (opphevet)	
AVDELING VII: BESTEMMELSER OM STYRKET SAMARBEID (erstattet) ⁽²⁴⁾	<i>AVDELING IV: BESTEMMELSER OM STYRKET SAMARBEID</i>
Artikkel 43 (erstattet) ⁽²⁴⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 43 A (erstattet) ⁽²⁴⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 43 B (erstattet) ⁽²⁴⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 44 (erstattet) ⁽²⁴⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 44 A (erstattet) ⁽²⁴⁾	<i>Artikkel 20</i>
Artikkel 45 (erstattet) ⁽²⁴⁾	<i>Artikkel 20</i>
AVDELING VIII: SLUTTBESTEMMELSER	<i>AVDELING VI: SLUTT- BESTEMMELSER</i>
Artikkel 46 (opphevet)	
	<i>Artikkel 47</i>
Artikkel 47 (erstattet)	<i>Artikkel 40</i>
Artikkel 48	<i>Artikkel 48</i>
Artikkel 49	<i>Artikkel 49</i>
	<i>Artikkel 50</i>
	<i>Artikkel 51</i>
	<i>Artikkel 52</i>
Artikkel 50 (opphevet)	
Artikkel 51	<i>Artikkel 53</i>
Artikkel 52	<i>Artikkel 54</i>
Artikkel 53	<i>Artikkel 55</i>

⁽²⁴⁾ Nåværende artikkel 43-45 og avdeling VII i TEU om styrket samarbeid erstattes også med artikkel 326-334 i TEUV.

Traktaten om Den europeiske unions virkemåte

Tidligere nummerering i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap	Ny nummerering i traktaten om Den europeiske unions virkemåte
FØRSTE DEL: PRINSIPPENE	FØRSTE DEL: PRINSIPPER
Artikkel 1 (opphevet)	Artikkel 1
Artikkel 2 (opphevet) ⁽²⁵⁾	
	Avdeling I: Ansvarskategorier og -områder
	Artikkel 2
	Artikkel 3
	Artikkel 4
	Artikkel 5
	Artikkel 6
	Avdeling II: Alminnelige bestemmelser
	Artikkel 7
Artikkel 3 nr. 1 (opphevet) ⁽²⁶⁾	
Artikkel 3 nr. 2	Artikkel 8
Artikkel 4 (flyttet)	<i>Artikkel 119</i>
Artikkel 5 (erstattet) ⁽²⁷⁾	
	Artikkel 9
	Artikkel 10
Artikkel 6	Artikkel 11
<i>Artikkel 153 nr. 2 (flyttet)</i>	Artikkel 12
	Artikkel 13 ⁽²⁸⁾
Artikkel 7 (opphevet) ⁽²⁹⁾	
Artikkel 8 (opphevet) ⁽³⁰⁾	
Artikkel 9 (opphevet)	
Artikkel 10 (opphevet) ⁽³¹⁾	

⁽²⁵⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 3 i TEU.

⁽²⁶⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 3-6 i TEUV.

⁽²⁷⁾ Erstattet med artikkel 5 i TEU.

⁽²⁸⁾ Innsettelse av den dispositive del av protokollen om dyrevern og dyrs velferd.

⁽²⁹⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 13 i TEU.

⁽³⁰⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 13 i TEU og artikkel 282 nr. 1 i TEUV.

⁽³¹⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 4 nr. 3 i TEU.

Artikkel 11 (erstattet) ⁽³²⁾	<i>Artikkel 326-334</i>
Artikkel 11a (erstattet) ⁽³²⁾	<i>Artikkel 326-334</i>
Artikkel 12 (flyttet)	<i>Artikkel 18</i>
Artikkel 13 (flyttet)	<i>Artikkel 19</i>
Artikkel 14 (flyttet)	<i>Artikkel 26</i>
Artikkel 15 (flyttet)	<i>Artikkel 27</i>
Artikkel 16	Artikkel 14
<i>Artikkel 255 (flyttet)</i>	Artikkel 15
<i>Artikkel 286 (flyttet)</i>	Artikkel 16
	Artikkel 17
ANNEN DEL: UNIONSBERGERSKAP	ANNEN DEL: LIKEBEHANDLING OG UNIONSBERGERSKAP
<i>Artikkel 12 (flyttet)</i>	Artikkel 18
<i>Artikkel 13 (flyttet)</i>	Artikkel 19
Artikkel 17	Artikkel 20
Artikkel 18	Artikkel 21
Artikkel 19	Artikkel 22
Artikkel 20	Artikkel 23
Artikkel 21	Artikkel 24
Artikkel 22	Artikkel 25
TREDJE DEL: FELLESKAPETS POLITIKK	TREDJE DEL: UNIONENS POLITIKK OG INTERNE TILTAK
	Avdeling I: Det indre marked
<i>Artikkel 14 (flyttet)</i>	Artikkel 26
<i>Artikkel 15 (flyttet)</i>	Artikkel 27
Avdeling I: Det frie varebytte	Avdeling II: Det frie varebytte
Artikkel 23	Artikkel 28
Artikkel 24	Artikkel 29
Kapittel 1: Tollunionen	Kapittel 1: Tollunionen
Artikkel 25	Artikkel 30
Artikkel 26	Artikkel 31
Artikkel 27	Artikkel 32
<i>Tredje del avdeling X: Tollsamarbeid (flyttet)</i>	Kapittel 2: Tollsamarbeid
<i>Artikkel 135 (flyttet)</i>	Artikkel 33
Kapittel 2: Forbud mot kvantitative restriksjoner mellom medlemsstatene	Kapittel 3: Forbud mot kvantitative restriksjoner mellom medlemsstatene
Artikkel 28	Artikkel 34
Artikkel 29	Artikkel 35
Artikkel 30	Artikkel 36
Artikkel 31	Artikkel 37
Avdeling II: Landbruket	Avdeling III: Landbruk og fiskeri
Artikkel 32	Artikkel 38

⁽³²⁾ Erstattet med artikkel 20 i TEU.

Artikkel 33	Artikkel 39
Artikkel 34	Artikkel 40
Artikkel 35	Artikkel 41
Artikkel 36	Artikkel 42
Artikkel 37	Artikkel 43
Artikkel 38	Artikkel 44
Avdeling III: Fri bevegelighet for personer, tjenester og kapital	Avdeling IV: Fri bevegelighet for personer, tjenester og kapital
Kapittel 1: Arbeidstakerne	Kapittel 1: Arbeidstakere
Artikkel 39	Artikkel 45
Artikkel 40	Artikkel 46
Artikkel 41	Artikkel 47
Artikkel 42	Artikkel 48
Kapittel 2: Etableringsretten	Kapittel 2: Etableringsrett
Artikkel 43	Artikkel 49
Artikkel 44	Artikkel 50
Artikkel 45	Artikkel 51
Artikkel 46	Artikkel 52
Artikkel 47	Artikkel 53
Artikkel 48	Artikkel 54
<i>Artikkel 294 (flyttet)</i>	Artikkel 55
Kapittel 3: Tjenester	Kapittel 3: Tjenester
Artikkel 49	Artikkel 56
Artikkel 50	Artikkel 57
Artikkel 51	Artikkel 58
Artikkel 52	Artikkel 59
Artikkel 53	Artikkel 60
Artikkel 54	Artikkel 61
Artikkel 55	Artikkel 62
Kapittel 4: Kapital og betalinger	Kapittel 4: Kapital og betalinger
Artikkel 56	Artikkel 63
Artikkel 57	Artikkel 64
Artikkel 58	Artikkel 65
Artikkel 59	Artikkel 66
Artikkel 60 (flyttet)	<i>Artikkel 75</i>
Avdeling IV: Visum, asyl, innvandring og annen politikk som gjelder fri bevegelighet for personer	Avdeling V: Området for frihet, sikkerhet og rettferdighet
	Kapittel 1: Alminnelige bestemmelser
Artikkel 61	Artikkel 67 ⁽³³⁾
	Artikkel 68
	Artikkel 69
	Artikkel 70

⁽³³⁾ Erstatte også nåværende artikkel 29 i TEU.

	Artikkel 71 ⁽³⁴⁾
<i>Artikkel 64 nr. 1 (erstattet)</i>	Artikkel 72 ⁽³⁵⁾
	Artikkel 73
<i>Artikkel 66 (erstattet)</i>	Artikkel 74
<i>Artikkel 60 (flyttet)</i>	Artikkel 75
	Artikkel 76
	Kapittel 2: Grensekontroller, asyl og innvandring
Artikkel 62	Artikkel 77
Artikkel 63 nr. 1 og 2, og artikkel 64 nr. 2 ⁽³⁶⁾	Artikkel 78
Artikkel 63 nr. 3 og 4	Artikkel 79
	Artikkel 80
Artikkel 64 nr. 1 (erstattet)	<i>Artikkel 72</i>
	Kapittel 3: Sivilettslig samarbeid
Artikkel 65	Artikkel 81
Artikkel 66 (erstattet)	<i>Artikkel 74</i>
Artikkel 67 (opphevet)	
Artikkel 68 (opphevet)	
Artikkel 69 (opphevet)	
	Kapittel 4: Strafferettslig samarbeid
	Artikkel 82 ⁽³⁷⁾
	Artikkel 83 ⁽³⁷⁾
	Artikkel 84
	Artikkel 85 ⁽³⁷⁾
	Artikkel 86
	Kapittel 5: Politisamarbeid
	Artikkel 87 ⁽³⁸⁾
	Artikkel 88 ⁽³⁸⁾
	Artikkel 89 ⁽³⁹⁾
Avdeling V: Transportvirksomhet	Avdeling VI: Transport
Artikkel 70	Artikkel 90
Artikkel 71	Artikkel 91
Artikkel 72	Artikkel 92
Artikkel 73	Artikkel 93
Artikkel 74	Artikkel 94

⁽³⁴⁾ Erstatte nåværende artikkel 36 i TEU.

⁽³⁵⁾ Erstatte også nåværende artikkel 33 i TEU.

⁽³⁶⁾ Artikkel 63 nr. 1 og 2 i TEF erstattes med artikkel 78 nr. 1 og 2 i TEUV, og artikkel 64 nr. 2 erstattes med artikkel 78 nr. 3 i TEUV.

⁽³⁷⁾ Erstatte nåværende artikkel 31 i TEU.

⁽³⁸⁾ Erstatte nåværende artikkel 30 i TEU.

⁽³⁹⁾ Erstatte nåværende artikkel 32 i TEU.

Artikkel 75	Artikkel 95
Artikkel 76	Artikkel 96
Artikkel 77	Artikkel 97
Artikkel 78	Artikkel 98
Artikkel 79	Artikkel 99
Artikkel 80	Artikkel 100
Avdeling VI: Felles regler for konkurranse, skatte- og avgiftsspørsmål og lovtilnærming	Avdeling VII: Felles regler for konkurranse, skatte- og avgiftsspørsmål og lovtilnærming
Kapittel 1: Konkurransereglene	Kapittel 1: Konkurransereglene
Første avsnitt: Bestemmelser for foretak	Første avsnitt: Bestemmelser for foretak
Artikkel 81	Artikkel 101
Artikkel 82	Artikkel 102
Artikkel 83	Artikkel 103
Artikkel 84	Artikkel 104
Artikkel 85	Artikkel 105
Artikkel 86	Artikkel 106
Annet avsnitt: Statsstøtte	Annet avsnitt: Statsstøtte
Artikkel 87	Artikkel 107
Artikkel 88	Artikkel 108
Artikkel 89	Artikkel 109
Kapittel 2: Skatte- og avgiftsbestemmelser	Kapittel 2: Skatte- og avgiftsbestemmelser
Artikkel 90	Artikkel 110
Artikkel 91	Artikkel 111
Artikkel 92	Artikkel 112
Artikkel 93	Artikkel 113
Kapittel 3: Lovtilnærming	Kapittel 3: Lovtilnærming
<i>Artikkel 95 (flyttet)</i>	Artikkel 114
<i>Artikkel 94 (flyttet)</i>	Artikkel 115
Artikkel 96	Artikkel 116
Artikkel 97	Artikkel 117
	Artikkel 118
Avdeling VII: Økonomisk politikk og penge- og valutapolitikk	Avdeling VIII: Økonomisk politikk og penge- og valutapolitikk
<i>Artikkel 4 (flyttet)</i>	Artikkel 119
Kapittel 1: Økonomisk politikk	Kapittel 1: Økonomisk politikk
Artikkel 98	Artikkel 120
Artikkel 99	Artikkel 121
Artikkel 100	Artikkel 122
Artikkel 101	Artikkel 123
Artikkel 102	Artikkel 124
Artikkel 103	Artikkel 125
Artikkel 104	Artikkel 126
Kapittel 2: Penge- og valutapolitikk	Kapittel 2: Penge- og valutapolitikk
Artikkel 105	Artikkel 127
Artikkel 106	Artikkel 128
Artikkel 107	Artikkel 129
Artikkel 108	Artikkel 130
Artikkel 109	Artikkel 131
Artikkel 110	Artikkel 132

Artikkel 111 nr. 1-3 og 5 (flyttet)	<i>Artikkel 219</i>
Artikkel 111 nr. 4 (flyttet)	<i>Artikkel 138</i>
	<i>Artikkel 133</i>
Kapittel 3: Bestemmelser om organene	Kapittel 3: Bestemmelser om institusjonene
Artikkel 112 (flyttet)	<i>Artikkel 283</i>
Artikkel 113 (flyttet)	<i>Artikkel 284</i>
Artikkel 114	<i>Artikkel 134</i>
Artikkel 115	<i>Artikkel 135</i>
	Kapittel 4: Særlige bestemmelser for medlemsstater som har euro som sin valuta
	<i>Artikkel 136</i>
	<i>Artikkel 137</i>
<i>Artikkel 111 nr. 4 (flyttet)</i>	<i>Artikkel 138</i>
Kapittel 4: Overgangsbestemmelser	Kapittel 5: Overgangsbestemmelser
Artikkel 116 (opphevet)	<i>Artikkel 139</i>
Artikkel 117 nr. 1, nr. 2 sjette strekpunkt og nr. 3-9 (opphevet)	
Artikkel 117 nr. 2 første fem strekpunkter (flyttet)	<i>Artikkel 141 nr. 2</i>
<i>Artikkel 121 nr. 1 (flyttet)</i>	<i>Artikkel 140</i> ⁽⁴⁰⁾
<i>Artikkel 122 nr. 2 annet punktum (flyttet)</i>	
<i>Artikkel 123 nr. 5 (flyttet)</i>	
Artikkel 118 (opphevet)	
<i>Artikkel 123 nr. 3 (flyttet)</i>	<i>Artikkel 141</i> ⁽⁴¹⁾
<i>Artikkel 117 nr. 2 første fem strekpunkter (flyttet)</i>	
<i>Artikkel 124 nr. 1 (flyttet)</i>	<i>Artikkel 142</i>
Artikkel 119	<i>Artikkel 143</i>
Artikkel 120	<i>Artikkel 144</i>
Artikkel 121 nr. 1 (flyttet)	<i>Artikkel 140 nr. 1</i>
Artikkel 121 nr. 2-4 (opphevet)	
Artikkel 122 nr. 1, nr. 2 første punktum og nr. 3-6 (opphevet)	
Artikkel 122 nr. 2 annet punktum (flyttet)	<i>Artikkel 140 nr. 2 første ledd</i>
Artikkel 123 nr. 1, 2 og 4 (opphevet)	
Artikkel 123 nr. 3 (flyttet)	<i>Artikkel 141 nr. 1</i>
Artikkel 123 nr. 5 (flyttet)	<i>Artikkel 140 nr. 3</i>
Artikkel 124 nr. 1 (flyttet)	<i>Artikkel 142</i>
Artikkel 124 nr. 2 (opphevet)	

⁽⁴⁰⁾ – Artikkel 140 nr. 1 overtar ordlyden fra nr. 1 i artikkel 121.
– Artikkel 140 nr. 2 overtar ordlyden fra nr. 2 annet ledd i artikkel 122.
– Artikkel 140 nr. 3 overtar ordlyden fra nr. 5 i artikkel 123.

⁽⁴¹⁾ – Artikkel 141 nr. 1 overtar ordlyden fra nr. 3 i artikkel 123.
– Artikkel 141 nr. 2 overtar de første fem strekpunkter fra nr. 2 i artikkel 117.

Avdeling VIII: Sysselsetting	Avdeling IX: Sysselsetting
Artikkel 125	Artikkel 145
Artikkel 126	Artikkel 146
Artikkel 127	Artikkel 147
Artikkel 128	Artikkel 148
Artikkel 129	Artikkel 149
Artikkel 130	Artikkel 150
Avdeling IX: Den felles handelspolitikk (flyttet)	<i>Femte del avdeling II: Den felles handelspolitikk</i>
Artikkel 131 (flyttet)	<i>Artikkel 206</i>
Artikkel 132 (opphevet)	
Artikkel 133 (flyttet)	<i>Artikkel 207</i>
Artikkel 134 (opphevet)	
Avdeling X: Tollsamarbeid (flyttet)	<i>Tredje del avdeling II kapittel 2: Tollsamarbeid</i>
Artikkel 135 (flyttet)	<i>Artikkel 33</i>
Avdeling XI: Sosialpolitikken, utdanning, yrkesopplæring og ungdom	Avdeling X: Sosialpolitikk
Kapittel 1: Sosiale bestemmelser (opphevet)	
Artikkel 136	Artikkel 151
	Artikkel 152
Artikkel 137	Artikkel 153
Artikkel 138	Artikkel 154
Artikkel 139	Artikkel 155
Artikkel 140	Artikkel 156
Artikkel 141	Artikkel 157
Artikkel 142	Artikkel 158
Artikkel 143	Artikkel 159
Artikkel 144	Artikkel 160
Artikkel 145	Artikkel 161
Kapittel 2: Det europeiske sosialfond	Avdeling XI: Det europeiske sosialfond
Artikkel 146	Artikkel 162
Artikkel 147	Artikkel 163
Artikkel 148	Artikkel 164
Kapittel 3: Utdanning, yrkesopplæring og ungdom	Avdeling XII: Utdanning, yrkesopplæring, ungdom og idrett
Artikkel 149	Artikkel 165
Artikkel 150	Artikkel 166
Avdeling XII: Kultur	Avdeling XIII: Kultur
Artikkel 151	Artikkel 167
Avdeling XIII: Folkehelse	Avdeling XIV: Folkehelse
Artikkel 152	Artikkel 168
Avdeling XIV: Forbrukervern	Avdeling XV: Forbrukervern
Artikkel 153 nr. 1 og 3-5	Artikkel 169
Artikkel 153 nr. 2 (flyttet)	<i>Artikkel 12</i>
Avdeling XV: Transeuropeiske nett	Avdeling XVI: Transeuropeiske nett
Artikkel 154	Artikkel 170
Artikkel 155	Artikkel 171
Artikkel 156	Artikkel 172
Avdeling XVI: Industri	Avdeling XVII: Industri

Artikkel 157	Artikkel 173
Avdeling XVII: Økonomisk og sosial utjevning	Avdeling XVIII: Økonomisk, sosial og territorial utjevning
Artikkel 158	Artikkel 174
Artikkel 159	Artikkel 175
Artikkel 160	Artikkel 176
Artikkel 161	Artikkel 177
Artikkel 162	Artikkel 178
Avdeling XVIII: Forskning og teknologisk utvikling	Avdeling XIX: Forskning, teknologisk utvikling og romfart
Artikkel 163	Artikkel 179
Artikkel 164	Artikkel 180
Artikkel 165	Artikkel 181
Artikkel 166	Artikkel 182
Artikkel 167	Artikkel 183
Artikkel 168	Artikkel 184
Artikkel 169	Artikkel 185
Artikkel 170	Artikkel 186
Artikkel 171	Artikkel 187
Artikkel 172	Artikkel 188
	Artikkel 189
Artikkel 173	Artikkel 190
Avdeling XIX: Miljø	Avdeling XX: Miljø
Artikkel 174	Artikkel 191
Artikkel 175	Artikkel 192
Artikkel 176	Artikkel 193
	Avdeling XXI: Energi
	Artikkel 194
	Avdeling XXII: Turisme
	Artikkel 195
	Avdeling XXIII: Katastrofeberedskap
	Artikkel 196
	Avdeling XXIV: Forvaltningssamarbeid
	Artikkel 197
Avdeling XX: Utviklingssamarbeid (flyttet)	<i>Femte del avdeling III kapittel 1: Utviklingssamarbeid</i>
Artikkel 177 (flyttet)	<i>Artikkel 208</i>
Artikkel 178 (opphevet) ⁽⁴²⁾	
Artikkel 179 (flyttet)	<i>Artikkel 209</i>
Artikkel 180 (flyttet)	<i>Artikkel 210</i>
Artikkel 181 (flyttet)	<i>Artikkel 211</i>
Avdeling XXI: Økonomisk, finansielt og teknisk samarbeid med tredjestater (flyttet)	<i>Femte del avdeling III kapittel 2: Økonomisk, finansielt og teknisk samarbeid med tredjestater</i>
Artikkel 181a (flyttet)	<i>Artikkel 212</i>

⁽⁴²⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 208 nr. 1 annet ledd annet punktum i TEUV.

FJERDE DEL: ASSOSIERING AV OVERSJØISKE LAND OG TERRITORIER	FJERDE DEL: ASSOSIERING AV OVERSJØISKE LAND OG TERRITORIER
Artikkel 182	Artikkel 198
Artikkel 183	Artikkel 199
Artikkel 184	Artikkel 200
Artikkel 185	Artikkel 201
Artikkel 186	Artikkel 202
Artikkel 187	Artikkel 203
Artikkel 188	Artikkel 204
	FEMTE DEL: UNIONENS OPPTREDEN UTAD
	Avdeling I: Alminnelige bestemmelser om Unionens opptreden utad
	Artikkel 205
<i>Tredje del avdeling IX: Den felles handelspolitikk (flyttet)</i>	Avdeling II: Den felles handelspolitikk
<i>Artikkel 131 (flyttet)</i>	Artikkel 206
<i>Artikkel 133 (flyttet)</i>	Artikkel 207
	Avdeling III: Samarbeid med tredjestater og humanitær bistand
<i>Tredje del avdeling XX: Utviklingssamarbeid (flyttet)</i>	Kapittel 1: Utviklingssamarbeid
<i>Artikkel 177 (flyttet)</i>	Artikkel 208 ⁽⁴³⁾
<i>Artikkel 179 (flyttet)</i>	Artikkel 209
<i>Artikkel 180 (flyttet)</i>	Artikkel 210
<i>Artikkel 181 (flyttet)</i>	Artikkel 211
<i>Tredje del avdeling XXI: Økonomisk, finansielt og teknisk samarbeid med tredjestater (flyttet)</i>	Kapittel 2: Økonomisk, finansielt og teknisk samarbeid med tredjestater
<i>Artikkel 181a (flyttet)</i>	Artikkel 212
	Artikkel 213
	Kapittel 3: Humanitær bistand
	Artikkel 214
	Avdeling IV: Restriktive tiltak
<i>Artikkel 301 (erstattet)</i>	Artikkel 215
	Avdeling V: Internasjonale avtaler
	Artikkel 216
<i>Artikkel 310 (flyttet)</i>	Artikkel 217
<i>Artikkel 300 (erstattet)</i>	Artikkel 218
<i>Artikkel 111 nr. 1-3 og 5 (flyttet)</i>	Artikkel 219
	Avdeling VI: Unionens forbindelser med internasjonale organisasjoner og tredjestater og

(43) Nr. 1 annet ledd annet punktum erstatter i det vesentlige artikkel 178 i TEF.

	Unionens delegasjoner
<i>Artikkel 302-304 (erstattet)</i>	Artikkel 220
	Artikkel 221
	Avdeling VII: Solidaritetsklausul
	Artikkel 222
FEMTE DEL: FELLESSKAPETS ORGANER	SJETTE DEL: BESTEMMELSER OM INSTITUSJONENE OG FINANSIELLE BESTEMMELSER
Avdeling I: Bestemmelser om organene	Avdeling I: Bestemmelser om institusjonene
Kapittel 1: Organene	Kapittel 1: Institusjonene
Første avsnitt: Europaparlamentet	Første avsnitt: Europaparlamentet
Artikkel 189 (opphevet) ⁽⁴⁴⁾	
Artikkel 190 nr. 1-3 (opphevet) ⁽⁴⁵⁾	
Artikkel 190 nr. 4 og 5	Artikkel 223
Artikkel 191 første ledd (opphevet) ⁽⁴⁶⁾	
Artikkel 191 annet ledd	Artikkel 224
Artikkel 192 første ledd (opphevet) ⁽⁴⁷⁾	
Artikkel 192 annet ledd	Artikkel 225
Artikkel 193	Artikkel 226
Artikkel 194	Artikkel 227
Artikkel 195	Artikkel 228
Artikkel 196	Artikkel 229
Artikkel 197 første ledd (opphevet) ⁽⁴⁸⁾	
Artikkel 197 annet, tredje og fjerde ledd	Artikkel 230
Artikkel 198	Artikkel 231
Artikkel 199	Artikkel 232
Artikkel 200	Artikkel 233
Artikkel 201	Artikkel 234
	Annet avsnitt: Det europeiske råd
	Artikkel 235
	Artikkel 236
Annet avsnitt: Rådet	Tredje avsnitt: Rådet
Artikkel 202 (opphevet) ⁽⁴⁹⁾	
Artikkel 203 (opphevet) ⁽⁵⁰⁾	

⁽⁴⁴⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 14 nr. 1 og 2 i TEU.

⁽⁴⁵⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 14 nr. 1-3 i TEU.

⁽⁴⁶⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 11 nr. 4 i TEU.

⁽⁴⁷⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 14 nr. 1 i TEU.

⁽⁴⁸⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 14 nr. 4 i TEU.

⁽⁴⁹⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 16 nr. 1 i TEU og artikkel 290 og 291 i TEUV.

⁽⁵⁰⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 16 nr. 2 og 9 i TEU.

Artikkel 204	Artikkel 237
Artikkel 205 nr. 2 og 4 (opphevet) ⁽⁵¹⁾	
Artikkel 205 nr. 1 og 3	Artikkel 238
Artikkel 206	Artikkel 239
Artikkel 207	Artikkel 240
Artikkel 208	Artikkel 241
Artikkel 209	Artikkel 242
Artikkel 210	Artikkel 243
Tredje avsnitt: Kommisjonen	Fjerde avsnitt: Kommisjonen
Artikkel 211 (opphevet) ⁽⁵²⁾	
	Artikkel 244
Artikkel 212 (flyttet)	<i>Artikkel 249 nr. 2</i>
Artikkel 213	Artikkel 245
Artikkel 214 (opphevet) ⁽⁵³⁾	
Artikkel 215	Artikkel 246
Artikkel 216	Artikkel 247
Artikkel 217 nr. 1, 3 og 4 (opphevet) ⁽⁵⁴⁾	
Artikkel 217 nr. 2	Artikkel 248
Artikkel 218 nr. 1 (opphevet) ⁽⁵⁵⁾	
Artikkel 218 nr. 2	Artikkel 249
Artikkel 219	Artikkel 250
Fjerde avsnitt: Domstolen	Femte avsnitt: Den europeiske unions domstol
Artikkel 220 (opphevet) ⁽⁵⁶⁾	
Artikkel 221 første ledd (opphevet) ⁽⁵⁷⁾	
Artikkel 221 annet og tredje ledd	Artikkel 251
Artikkel 222	Artikkel 252
Artikkel 223	Artikkel 253
Artikkel 224 ⁽⁵⁸⁾	Artikkel 254
	Artikkel 255

⁽⁵¹⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 16 nr. 4 og 5 i TEU.

⁽⁵²⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 17 nr. 1 i TEU.

⁽⁵³⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 17 nr. 3 og 7 i TEU.

⁽⁵⁴⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 17 nr. 6 i TEU.

⁽⁵⁵⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 295 i TEUV.

⁽⁵⁶⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 19 i TEU.

⁽⁵⁷⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 19 nr. 2 første ledd i TEU.

⁽⁵⁸⁾ Første ledd første punktum er i det vesentlige erstattet med artikkel 19 nr. 2 annet ledd i TEU.

Artikkel 225	Artikkel 256
Artikkel 225a	Artikkel 257
Artikkel 226	Artikkel 258
Artikkel 227	Artikkel 259
Artikkel 228	Artikkel 260
Artikkel 229	Artikkel 261
Artikkel 229a	Artikkel 262
Artikkel 230	Artikkel 263
Artikkel 231	Artikkel 264
Artikkel 232	Artikkel 265
Artikkel 233	Artikkel 266
Artikkel 234	Artikkel 267
Artikkel 235	Artikkel 268
	Artikkel 269
Artikkel 236	Artikkel 270
Artikkel 237	Artikkel 271
Artikkel 238	Artikkel 272
Artikkel 239	Artikkel 273
Artikkel 240	Artikkel 274
	Artikkel 275
	Artikkel 276
Artikkel 241	Artikkel 277
Artikkel 242	Artikkel 278
Artikkel 243	Artikkel 279
Artikkel 244	Artikkel 280
Artikkel 245	Artikkel 281
	Sjette avsnitt: Den europeiske sentralbank
	Artikkel 282
<i>Artikkel 112 (flyttet)</i>	Artikkel 283
<i>Artikkel 113 (flyttet)</i>	Artikkel 284
Femte avsnitt: Revisjonsretten	Sjuende avsnitt: Revisjonsretten
Artikkel 246	Artikkel 285
Artikkel 247	Artikkel 286
Artikkel 248	Artikkel 287
Kapittel 2: Bestemmelser felles for flere organer	Kapittel 2: Unionens rettsakter, beslutningsprosess og andre bestemmelser
	Første avsnitt: Unionens rettsakter
Artikkel 249	Artikkel 288
	Artikkel 289
	Artikkel 290 ⁽⁵⁹⁾
	Artikkel 291 ⁽⁵⁹⁾
	Artikkel 292
	Annet avsnitt: Beslutningsprosess for rettsakter og andre bestemmelser

⁽⁵⁹⁾ Erstatte i det vesentlige tredje strekpunkt i artikkel 202 i TEF.

Artikkel 250	Artikkel 293
Artikkel 251	Artikkel 294
Artikkel 252 (opphevet)	
	Artikkel 295
Artikkel 253	Artikkel 296
Artikkel 254	Artikkel 297
	Artikkel 298
Artikkel 255 (flyttet)	<i>Artikkel 15</i>
Artikkel 256	Artikkel 299
	Kapittel 3: Unionens rådgivende organer
	Artikkel 300
Kapittel 3: Den økonomiske og sosiale komité	Første avsnitt: Den økonomiske og sosiale komité
Artikkel 257 (opphevet) ⁽⁶⁰⁾	
Artikkel 258 første, annet og fjerde ledd	Artikkel 301
Artikkel 258 tredje ledd (opphevet) ⁽⁶¹⁾	
Artikkel 259	Artikkel 302
Artikkel 260	Artikkel 303
Artikkel 261 (opphevet)	
Artikkel 262	Artikkel 304
Kapittel 4: Regionkomiteen	Annet avsnitt: Regionkomiteen
Artikkel 263 første og femte ledd (opphevet) ⁽⁶²⁾	
Artikkel 263 annet til fjerde ledd	Artikkel 305
Artikkel 264	Artikkel 306
Artikkel 265	Artikkel 307
Kapittel 5: Den europeiske investeringsbank	Kapittel 4: Den europeiske investeringsbank
Artikkel 266	Artikkel 308
Artikkel 267	Artikkel 309
Avdeling II: Finansielle bestemmelser	Avdeling II: Finansielle bestemmelser
Artikkel 268	Artikkel 310
	Kapittel 1: Unionens egne midler
Artikkel 269	Artikkel 311
Artikkel 270 (opphevet) ⁽⁶³⁾	
	Kapittel 2: Den flerårige finansielle rammen
	Artikkel 312
	Kapittel 3: Unionens årlige budsjett

⁽⁶⁰⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 300 nr. 2 i TEUV.

⁽⁶¹⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 300 nr. 4 i TEUV.

⁽⁶²⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 300 nr. 3 og 4 i TEUV.

⁽⁶³⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 310 nr. 4 i TEUV.

<i>Artikkel 272 nr. 1 (flyttet)</i>	Artikkel 313
Artikkel 271 (flyttet)	<i>Artikkel 316</i>
Artikkel 272 nr. 1 (flyttet)	<i>Artikkel 313</i>
Artikkel 272 nr. 2-10	Artikkel 314
Artikkel 273	Artikkel 315
<i>Artikkel 271 (flyttet)</i>	Artikkel 316
	Kapittel 4: Budsjettforvaltning og ansvarsfrihet
Artikkel 274	Artikkel 317
Artikkel 275	Artikkel 318
Artikkel 276	Artikkel 319
	Femte avsnitt: Felles bestemmelser
Artikkel 277	Artikkel 320
Artikkel 278	Artikkel 321
Artikkel 279	Artikkel 322
	Artikkel 323
	Artikkel 324
	Kapittel 6: Tiltak mot bedrageri
Artikkel 280	Artikkel 325
	Avdeling III: Styrket samarbeid
<i>Artikkel 11 og 11a (erstattet)</i>	Artikkel 326 ⁽⁶⁴⁾
<i>Artikkel 11 og 11a (erstattet)</i>	Artikkel 327 ⁽⁶⁴⁾
<i>Artikkel 11 og 11a (erstattet)</i>	Artikkel 328 ⁽⁶⁴⁾
<i>Artikkel 11 og 11a (erstattet)</i>	Artikkel 329 ⁽⁶⁴⁾
<i>Artikkel 11 og 11a (erstattet)</i>	Artikkel 330 ⁽⁶⁴⁾
<i>Artikkel 11 og 11a (erstattet)</i>	Artikkel 331 ⁽⁶⁴⁾
<i>Artikkel 11 og 11a (erstattet)</i>	Artikkel 332 ⁽⁶⁴⁾
<i>Artikkel 11 og 11a (erstattet)</i>	Artikkel 333 ⁽⁶⁴⁾
<i>Artikkel 11 og 11a (erstattet)</i>	Artikkel 334 ⁽⁶⁴⁾
SJETTE DEL: ALMINNELIGE BESTEMMELSER OG SLUTTBESTEMMELSER	SJUENDE DEL: ALMINNELIGE BESTEMMELSER OG SLUTTBESTEMMELSER
Artikkel 281 (opphevet) ⁽⁶⁵⁾	
Artikkel 282	Artikkel 335
Artikkel 283	Artikkel 336
Artikkel 284	Artikkel 337
Artikkel 285	Artikkel 338
Artikkel 286 (erstattet)	<i>Artikkel 16</i>
Artikkel 287	Artikkel 339
Artikkel 288	Artikkel 340
Artikkel 289	Artikkel 341
Artikkel 290	Artikkel 342

⁽⁶⁴⁾ Erstatte også nåværende artikkel 27a-27e, 40-40b og 43-45 i TEU.

⁽⁶⁵⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 47 i TEU.

Artikkel 291	Artikkel 343
Artikkel 292	Artikkel 344
Artikkel 293 (opphevet)	
Artikkel 294 (flyttet)	<i>Artikkel 55</i>
Artikkel 295	Artikkel 345
Artikkel 296	Artikkel 346
Artikkel 297	Artikkel 347
Artikkel 298	Artikkel 348
Artikkel 299 nr. 1 (opphevet) ⁽⁶⁶⁾	
Artikkel 299 nr. 2 annet, tredje og fjerde ledd	Artikkel 349
Artikkel 299 nr. 2 første ledd og nr. 3-6 (flyttet)	<i>Artikkel 355</i>
Artikkel 300 (erstattet)	<i>Artikkel 218</i>
Artikkel 301 (erstattet)	<i>Artikkel 215</i>
Artikkel 302 (erstattet)	<i>Artikkel 220</i>
Artikkel 303 (erstattet)	<i>Artikkel 220</i>
Artikkel 304 (erstattet)	<i>Artikkel 220</i>
Artikkel 305 (opphevet)	
Artikkel 306	Artikkel 350
Artikkel 307	Artikkel 351
Artikkel 308	Artikkel 352
	Artikkel 353
Artikkel 309	Artikkel 354
Artikkel 310 (flyttet)	<i>Artikkel 217</i>
Artikkel 311 (opphevet) ⁽⁶⁷⁾	
<i>Artikkel 299 nr. 2 første ledd og nr. 3-6 (flyttet)</i>	Artikkel 355
Artikkel 312	Artikkel 356
Sluttbestemmelser	
Artikkel 313	Artikkel 357
	Artikkel 358
Artikkel 314 (opphevet) ⁽⁶⁸⁾	

⁽⁶⁶⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 52 i TEU.

⁽⁶⁷⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 51 i TEU.

⁽⁶⁸⁾ Erstattet i det vesentlige med artikkel 55 i TEU.

Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter (2010/C 83/02)

Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen erklærer høytidelig følgende tekst som Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter.

DEN EUROPEISKE UNIONS PAKT OM GRUNNLEGGENDE RETTIGHETER

Innledning

De europeiske folk har seg imellom skapt en stadig nærmere sammenslutning, og er bestemt på å dele en fredelig framtid på grunnlag av felles verdier.

Unionen er seg sin åndelige og etiske arv bevisst, og bygger på de udelelige og universelle verdiene menneskeverd, frihet, likhet og solidaritet; den bygger på demokrati- og rettsstatsprinsippene. Den setter mennesket i sentrum for sin virksomhet ved å innføre unionsborgerskap og opprette et område for frihet, sikkerhet og rettferdighet.

Unionen bidrar til å bevare og utvikle disse felles verdiene samtidig som den respekterer mangfoldet i de europeiske folks kulturer og tradisjoner samt medlemsstatenes nasjonale identitet og organisering av sine offentlige myndigheter på nasjonalt, regionalt og lokalt plan; den søker å fremme en balansert og bærekraftig utvikling og sikrer fritt varebytte og fri bevegelse for personer, tjenester, varer og kapital samt etableringsadgang.

For dette formål er det nødvendig å styrke beskyttelsen av de grunnleggende rettigheter i lys av samfunnsutviklingen, den sosiale framgang og den vitenskapelige og teknologiske utvikling ved å gjøre disse rettighetene mer synlige i en pakt.

Idet det tas behørig hensyn til Unionens myndighet og oppgaver samt nærhetsprinsippet, bekrefter denne pakten rettighetene slik de følger særlig av medlemsstatenes felles forfatningstradisjoner og internasjonale forpliktelser, Den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, de sosialpakter som er vedtatt av Unionen og Europarådet, samt rettspraksis ved Den europeiske unions domstol og Den europeiske menneskerettighetsdomstol. I denne sammenheng vil pakten bli fortolket av Unionens og medlemsstatenes domstoler med behørig hensyn til forklaringene som er utarbeidet under ledelse av presidiet for konvensjonen som utarbeidet pakten, og som er ajourført under ansvar av presidiet for Den europeiske konvensjon.

Utøvelse av disse rettighetene medfører ansvar og forpliktelser overfor andre mennesker, det menneskelige fellesskap og framtidige generasjoner.

Unionen anerkjenner derfor de rettigheter, friheter og prinsipper som er fastsatt nedenfor.

AVDELING I MENNESKEVERDET

Artikkel 1 Menneskeverdet

Menneskeverdet er ukrenkelig. Det skal respekteres og beskyttes.

Artikkel 2 Retten til liv

1. Enhver har rett til liv.
2. Ingen skal idømmes dødsstraff eller henrettes.

Artikkel 3 Retten til respekt for menneskets integritet

1. Enhver har rett til respekt for sin fysiske og mentale integritet.
2. På områdene medisin og biologi skal særlig følgende respekteres:
 - a) Fritt og informert samtykke fra den berørte person i samsvar med framgangsmåter fastsatt ved lov,
 - b) forbud mot eugenisk praksis, særlig praksis rettet mot utvelgelse av personer,
 - c) forbud mot å gjøre menneskekroppen og deler av den til en kilde for økonomisk gevinst,
 - d) forbud mot reproduktiv kloning av mennesker.

Artikkel 4 Forbud mot tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff

Ingen skal utsettes for tortur eller umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

Artikkel 5 Forbud mot slaveri og tvangsarbeid

1. Ingen skal holdes i slaveri eller trelldom.
2. Ingen skal pålegges å utføre tvangsarbeid eller annet påtvunget arbeid.
3. Menneskehandel er forbudt.

AVDELING II FRIHETER

Artikkel 6 Retten til frihet og sikkerhet

Enhver har rett til frihet og personlig sikkerhet.

Artikkel 7 Respekt for privatliv og familieliv

Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon.

Artikkel 8 Vern av personopplysninger

1. Enhver har rett til vern av personopplysninger som gjelder ham eller henne.
2. Personopplysninger skal behandles på tilbørlig måte for angitte formål og på grunnlag av den berørte persons samtykke eller annet berettiget grunnlag fastsatt ved lov. Enhver har rett til innsyn i opplysninger som er samlet inn om ham eller henne, og rett til å få dem korrigert.
3. Overholdelsen av disse reglene skal kontrolleres av en uavhengig myndighet.

Artikkel 9 Retten til å inngå ekteskap og retten til å stifte familie

Retten til å inngå ekteskap og retten til å stifte familie skal sikres i samsvar med den nasjonale lovgivning om utøvelsen av slike rettigheter.

Artikkel 10 Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet

1. Enhver har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Retten omfatter frihet til å skifte religion eller tro samt frihet til enten alene eller sammen med andre så vel offentlig som privat å gi uttrykk for sin religion eller tro, ved tilbedelse, undervisning, praksis og etterlevelse.
2. Retten til å nekte militærtjeneste av samvittighetsgrunner anerkjennes i samsvar med den nasjonale lovgivning om utøvelsen av denne retten.

Artikkel 11 Ytringsfrihet og informasjonsfrihet

1. Enhver har rett til ytringsfrihet. Retten skal omfatte frihet til å ha meninger og til å motta og meddele opplysninger og ideer uten innblanding fra offentlig myndighet og uten hensyn til grenser.
2. Medienes frihet og mediemangfoldet skal respekteres.

Artikkel 12 Forsamlings- og foreningsfrihet

1. Enhver har rett til fritt å delta i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihet på alle plan, særlig i forbindelse med politiske, fagforeningsmessige og sivile spørsmål, noe som innebærer at enhver har rett til å danne og slutte seg til fagforeninger for å verne sine interesser.
2. Politiske partier på unionsplan skal bidra til å uttrykke unionsborgernes politiske vilje.

Artikkel 13 Frihet for kunst og vitenskap

Kunstnerisk virksomhet og vitenskapelig forskning skal ikke bli undergitt begrensninger. Den akademiske frihet skal respekteres.

Artikkel 14 Retten til utdanning

1. Enhver har rett til utdanning og til å ha adgang til yrkesopplæring samt etter- og videreutdanning.
2. Retten omfatter muligheten til å få gratis obligatorisk undervisning.
3. Friheten til å opprette utdanningsinstitusjoner med behørig respekt for demokratiske prinsipper og foreldres rett til å sikre sine barn utdanning og opplæring i samsvar med deres religiøse, filosofiske og pedagogiske overbevisning skal respekteres i samsvar med den nasjonale lovgivning om utøvelsen av slike friheter og rettigheter.

Artikkel 15 Yrkesfrihet og retten til arbeid

1. Enhver har rett til å arbeide og utøve et fritt valgt eller godkjent yrke.
2. Enhver unionsborger har frihet til å søke arbeid, arbeide, utøve retten til å etablere seg og yte tjenester i enhver medlemsstat.
3. Tredjestatsborgere som har tillatelse til å arbeide på medlemsstatenes territorium, har rett til arbeidsvilkår som er likeverdige med dem som unionsborgerne har.

Artikkel 16 Frihet til å drive næringsvirksomhet

Friheten til å drive næringsvirksomhet i samsvar med unionsretten og nasjonal lovgivning og praksis anerkjennes.

Artikkel 17 Eiendomsretten

1. Enhver har rett til å eie, anvende, avhende eller testamentere bort sine lovlig ervervede eiendeler. Ingen skal frarøves sin eiendom, med mindre det er i offentlighetens interesse og i de tilfeller og på de vilkår som er fastsatt ved lov, og mot rettferdig erstatning betalt i god tid for tapet. Bruken av eiendommen kan reguleres ved lov i den utstrekning det er nødvendig av hensyn til allmennhetens interesser.
2. Immaterialretten skal vernes.

Artikkel 18 Retten til asyl

Retten til asyl skal sikres med behørig hensyn til bestemmelsene i Genève-konvensjonen av 28. juli 1951 og protokollen av 31. januar 1967 om flyktningers rettsstilling og i samsvar med traktaten om opprettelse av Den europeiske union og traktaten om Den europeiske unions virkemåte (heretter kalt «traktatene»).

Artikkel 19 Beskyttelse i tilfelle utsending, utvisning og utlevering

1. Kollektiv utvisning er forbudt.

2. Ingen kan sendes ut, utvises eller utleveres til en stat der det er alvorlig fare for at han eller hun vil bli idømt dødsstraff eller utsatt for tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

AVDELING III LIKESTILLING

Artikkel 20 Likhet for loven

Alle mennesker er like for loven.

Artikkel 21 Likebehandling

1. Enhver forskjellsbehandling på grunnlag av kjønn, rase, hudfarge, etnisk eller sosial opprinnelse, genetiske egenskaper, språk, religion eller tro, politiske eller andre meninger, tilknytning til en nasjonal minoritet, eiendom, fødsel, funksjonshemning, alder eller seksuell orientering er forbudt.
2. Innenfor traktatens virkeområde og med forbehold for eventuelle særlige bestemmelser i dem skal enhver forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet være forbudt.

Artikkel 22 Kulturelt, religiøst og språklig mangfold

Unionen skal respektere det kulturelle, religiøse og språklige mangfoldet.

Artikkel 23 Likestilling mellom kvinner og menn

Likestilling mellom kvinner og menn må sikres på alle områder, herunder i forbindelse med sysselsetting, arbeid og lønn.

Prinsippet om likestilling er ikke til hinder for opprettholdelse eller vedtakelse av tiltak som gir det underrepresenterte kjønn særlige fordeler.

Artikkel 24 Barns rettigheter

1. Barn har rett til den beskyttelse og omsorg som er nødvendig for deres velvære. De kan fritt uttrykke sine meninger. Det skal tas hensyn til deres meninger i saker som berører dem, i samsvar med deres alder og modenhet.
2. I alle handlinger som angår barn, uansett om de utføres av offentlige myndigheter eller private institusjoner, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.
3. Ethvert barn har rett til regelmessig å ha personlig forbindelse og direkte kontakt med begge sine foreldre, med mindre dette strider mot barnets interesser.

Artikkel 25 Eldres rettigheter

Unionen anerkjenner og respekterer de eldres rett til et verdig og uavhengig liv og til å delta i det sosiale og kulturelle liv.

Artikkel 26 Integrasjon av mennesker med funksjonshemninger

Unionen anerkjenner og respekterer den rett personer med funksjonshemninger har til å nyte godt av tiltak utformet for å sikre deres uavhengighet, deres sosiale og yrkesmessige integrasjon og deres deltakelse i samfunnslivet.

AVDELING IV SOLIDARITET

Artikkel 27 Arbeidstakernes rett til informasjon og konsultasjon i foretak

Arbeidstakerne eller deres representanter skal på egnet nivå være sikret informasjon og konsultasjon i god tid i de tilfeller og på de vilkår som er fastsatt i unionsretten og nasjonal lovgivning og praksis.

Artikkel 28 Retten til å forhandle og inngå tariffavtaler

Arbeidstakerne og arbeidsgiverne eller deres respektive organisasjoner har i samsvar med unionsretten og nasjonal lovgivning og praksis rett til å forhandle og inngå tariffavtaler på egnet plan og i tilfelle av interessekonflikt å treffe kollektive tiltak, herunder streik, for å forsvare sine interesser.

Artikkel 29 Retten til adgang til arbeidsformidling

Enhver har rett til å benytte en gratis arbeidsformidlingstjeneste.

Artikkel 30 Vern i tilfelle uberettiget oppsigelse

Enhver arbeidstaker har rett til vern mot uberettiget oppsigelse i samsvar med unionsretten og nasjonal lovgivning og praksis.

Artikkel 31 Rettferdige og rimelige arbeidsvilkår

1. Enhver arbeidstaker har rett til arbeidsvilkår som tar hensyn til hans eller hennes helse, sikkerhet og verdighet.
2. Enhver arbeidstaker har rett til en øvre grense for antall arbeidstimer, til daglige og ukentlige hvileperioder og til årlig ferie med lønn.

Artikkel 32 Forbud mot barnearbeid og beskyttelse av unge på arbeidsplassen

Barnearbeid er forbudt. Minstealderen for ansettelse kan ikke være lavere enn alderen da skoleplikten opphører, med forbehold for regler som er gunstigere for de unge, og med unntak for begrensede fravikelser.

Unge som ansettes, skal ha arbeidsvilkår som er egnet for deres alder, og beskyttes mot økonomisk utnyttning og alt arbeid som kan skade deres sikkerhet, helse eller fysiske, mentale, moralske eller sosiale utvikling eller gå ut over deres utdanning.

Artikkel 33 Familieliv og yrkesliv

1. Familien skal ha rettslig, økonomisk og sosial trygghet.
2. For å kunne forene familieliv og yrkesliv skal enhver ha rett til vern mot oppsigelse av grunner knyttet til svangerskap og fødsel og rett til betalt fødselspermisjon og foreldrepermisjon etter en barnefødsel eller adopsjon av et barn.

Artikkel 34 Trygd og sosialhjelp

1. Unionen anerkjenner og respekterer retten til trygdeytelser og sosialhjelp som gir vern i forbindelse med blant annet svangerskap og fødsel, sykdom, arbeidsulykker, pleiebehov eller høy alder samt ved arbeidsløshet, i samsvar med bestemmelsene fastsatt i unionsretten og i nasjonal lovgivning og praksis.
2. Enhver som bor og beveger seg lovlig i Den europeiske union, har rett til trygdeytelser og sosiale fordeler i samsvar med unionsretten og nasjonal lovgivning og praksis.
3. For å bekjempe sosial utstøting og fattigdom anerkjenner og respekterer Unionen retten til sosialhjelp og bostøtte for å sikre en anstendig tilværelse for alle som mangler nødvendige midler, i samsvar med bestemmelsene fastsatt i unionsretten og i nasjonal lovgivning og praksis.

Artikkel 35 Helsetjenester

Enhver har rett til å få adgang til forebyggende helsetjenester og rett til medisinsk behandling på de vilkår som er fastsatt i nasjonal lovgivning og praksis. Et høyt nivå for vern av menneskers helse skal sikres ved fastsettelsen og gjennomføringen av alle deler av Unionens politikk og virksomhet.

Artikkel 36 Adgang til tjenester av allmenn økonomisk betydning

Unionen anerkjenner og respekterer adgangen til tjenester av allmenn økonomisk betydning som fastsatt i nasjonal lovgivning og praksis, i samsvar med traktatene, for å fremme sosial og territorial utjevning i Unionen.

Artikkel 37 Miljøvern

Et høyt nivå for miljøvern og bedring av miljøkvaliteten skal integreres i Unionens politikk og sikres i samsvar med prinsippet om bærekraftig utvikling.

Artikkel 38 Forbrukervern

Unionens politikk skal sikre et høyt nivå for forbrukervern.

AVDELING V BORGERRETTIGHETER

Artikkel 39 Stemmerett og valgbarhet ved valg til Europaparlamentet

1. Enhver unionsborger har rett til å stemme og stille til valg ved valg til Europaparlamentet i den medlemsstat der han eller hun er bosatt, på samme vilkår som statsborgerne i denne staten.
2. Europaparlamentets medlemmer skal velges ved direkte, allmenne, frie og hemmelige valg.

Artikkel 40 Stemmerett og valgbarhet ved kommunevalg

Enhver unionsborger har rett til å stemme og stille til valg ved kommunevalg i den medlemsstat der han eller hun er bosatt, på samme vilkår som statsborgerne i denne staten.

Artikkel 41 Retten til god forvaltning

1. Enhver har rett til å få sine saker behandlet upartisk, rettferdig og innen rimelig tid av Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer.
2. Retten omfatter
 - a) retten for enhver til å bli hørt før det treffes et enkelttiltak som kan påvirke ham eller henne negativt,
 - b) retten for enhver til innsyn i saker som berører ham eller henne, idet det tas hensyn til berettigede interesser med hensyn til fortrolighet og taushetsplikt,
 - c) forvaltningens forpliktelse til å begrunne sine vedtak.
3. Enhver har rett til erstatning fra Unionen for skade som dens institusjoner eller ansatte volder i tjenesten, i samsvar med de alminnelige rettsprinsipper som er felles for medlemsstatenes rettssystemer.
4. Enhver kan skrive til Unionens institusjoner på et av traktatspråkene og skal få svar på samme språk.

Artikkel 42 Retten til dokumentinnsyn

Enhver unionsborger og enhver fysisk eller juridisk person som er bosatt eller har sitt forretningskontor i en medlemsstat, skal ha rett til innsyn i dokumenter fra Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer, uansett medium.

Artikkel 43 Det europeiske ombud

Enhver unionsborger og enhver fysisk eller juridisk person som er bosatt eller har sitt forretningskontor i en medlemsstat, har rett til å forelegge Det europeiske ombud saker som gjelder feil eller forsømmelser i virksomhet utøvd av Unionens institusjoner, organer, kontorer eller byråer, unntatt Den europeiske unions domstol i dens dømmende virksomhet.

Artikkel 44 Rett til å rette anmodning

Enhver unionsborger og enhver fysisk eller juridisk person som er bosatt eller har sitt forretningskontor i en medlemsstat, har rett til å rette en anmodning til Europaparlamentet.

Artikkel 45 Fri bevegelse og oppholdsrett

1. Enhver unionsborger har rett til å ferdes og oppholde seg fritt på medlemsstatenes territorier.
2. Fri bevegelse og oppholdsrett kan i samsvar med traktatene gis til statsborgere fra tredjestater som oppholder seg lovlig på en medlemsstats territorium.

Artikkel 46 Diplomatiske og konsulære beskyttelse

Enhver unionsborger skal ha rett til beskyttelse på territoriet til en tredjestat der medlemsstaten der vedkommende er statsborger, ikke er representert, av enhver medlemsstats diplomatiske og konsulære myndigheter, på samme vilkår som for statsborgere i denne medlemsstaten.

AVDELING VI RETTFERDIGHET

Artikkel 47 Retten til effektiv klageadgang og rettferdig rettergang

Enhver som har fått krenket rettigheter og friheter som er sikret gjennom unionsretten, har rett til en effektiv klageadgang for en domstol i samsvar med vilkårene fastsatt i denne artikkel.

Enhver har rett til en rettferdig og offentlig rettergang innen rimelig tid ved en uavhengig og upartisk domstol som på forhånd er opprettet ved lov. Enhver skal ha mulighet til å bli rådgitt, forsvart og representert.

Det skal ytes rettshjelp til personer som ikke har tilstrekkelige midler, når det er nødvendig for å sikre effektiv klageadgang.

Artikkel 48 Formodning om uskyld og retten til forsvar

1. Enhver som er siktet for lovbrudd, skal antas uskyldig til skyld er bevist etter loven.
2. Respekt for retten til forsvar skal sikres enhver som siktes for lovbrudd.

Artikkel 49 Legalitetsprinsippet og prinsippet om forholdsmessighet mellom straffbare handlinger og straff

1. Ingen skal bli funnet skyldig i en straffbar handling på grunn av en gjerning eller unnlattelse som ikke utgjorde en straffbar handling etter nasjonal eller internasjonal rett på det tidspunkt da den ble begått. Heller ikke skal en strengere straff bli idømt enn den som gjaldt på det tidspunkt da den straffbare handlingen ble begått. Dersom det etter at en straffbar handling ble begått, ved lov fastsettes en mildere straff, skal denne anvendes.
2. Denne artikkel skal ikke være til hinder for dom og straff over en person for gjerning eller unnlattelse som, da den ble begått, var straffbar etter de alminnelige rettsprinsipper som er anerkjent av samfunnet av nasjoner.
3. Straffens omfang skal stå i et rimelig forhold til den straffbare handlingen.

Artikkel 50 Retten til ikke å bli domfelt eller straffet to ganger for samme straffbare handling

Ingen skal i en straffesak på nytt kunne domfelles eller straffes for en handling han eller hun allerede er endelig frikjent eller dømt for i Unionen i samsvar med lovgivningen.

AVDELING VII ALMINNELIGE BESTEMMELSER OM FORTOLKNINGEN OG ANVENDELSEN AV PAKTEN

Artikkel 51 Virkeområde

1. Bestemmelsene i denne pakten er rettet til Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer idet det tas behørig hensyn til nærhetsprinsippet, og til medlemsstatene, men bare når de gjennomfører unionsretten. De skal derfor respektere rettighetene, overholde prinsippene og fremme anvendelsen av dem i samsvar med deres respektive myndighetsområder og idet de respekterer grensene for den myndighet som er tildelt Unionen i traktatene.
2. Pakten utvider ikke unionsrettens virkeområde ut over Unionens myndighet, oppretter ikke ny myndighet eller nye oppgaver for Unionen, og endrer ikke den myndighet og de oppgaver som er nedfelt i traktatene.

Artikkel 52 Omfang og tolkning av rettigheter og prinsipper

1. Enhver begrensning av utøvelsen av de rettigheter og friheter som anerkjennes i denne pakten, skal være fastsatt ved lov og respektere disse rettighetenes og frihetenes vesentlige innhold. Idet det tas hensyn til nærhetsprinsippet, kan begrensninger pålegges bare dersom de er nødvendige og faktisk svarer til målsettinger av allmenn interesse som anerkjennes av Unionen, eller til behovet for å beskytte andres rettigheter og friheter.
2. Rettigheter som anerkjennes i denne pakten, og som det er fastsatt bestemmelser om i traktatene, skal utøves på de vilkår og innenfor de grenser som er fastsatt i traktatene.
3. I den grad denne pakten omhandler rettigheter som svarer til rettigheter som er sikret gjennom Konvensjonen om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, skal disse rettighetenes betydning og omfang være som fastsatt i nevnte konvensjon. Denne bestemmelse er ikke til hindre for at unionsretten fastsetter mer omfattende beskyttelse.
4. I den grad denne pakten anerkjenner grunnleggende rettigheter slik de følger av de forfatningsmessige tradisjoner som er felles for medlemsstatene, skal disse rettighetene fortolkes i samsvar med disse tradisjonene.
5. De bestemmelser i denne pakten som inneholder prinsipper, kan gjennomføres ved regelverksakter og gjennomføringsrettsakter vedtatt av Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer, og ved rettsakter vedtatt av medlemsstatene når de gjennomfører unionsretten, under utøvelsen av deres respektive myndighet. De kan prøves for en domstol bare i forbindelse med fortolkning av slike rettsakter og prøving av om de er lovlige.
6. Det skal tas fullt hensyn til nasjonal lovgivning og praksis som fastsatt i denne pakten.
7. Unionens og medlemsstatenes domstoler skal ta behørig hensyn til de forklaringer som er utarbeidet for å gi veiledning ved fortolkningen av denne pakten.

Artikkel 53 Beskyttelsesnivå

Intet i denne pakten skal fortolkes slik at det begrenser eller motvirker menneskerettighetene og de grunnleggende friheter slik de på de enkeltes virkeområde anerkjennes i unionsretten,

folkeretten, de internasjonale avtaler som Unionen eller alle medlemsstatene er part i, herunder Den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, samt i medlemsstatenes forfatning.

Artikkel 54 Forbud mot misbruk av rettigheter

Intet i denne pakten skal fortolkes slik at det medfører rett til å utøve en virksomhet eller utføre en handling rettet mot å ødelegge noen av de rettigheter og friheter som anerkjennes i denne pakten, eller mot å begrense dem i større omfang enn det som er fastsatt i pakten.

I teksten ovenfor gjengis i tilpasset utgave pakten som ble proklamert 7. desember 2000, og som erstatter denne fra den dag Lisboa-traktaten trer i kraft.